

UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2017 METŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANO PATVIRTINIMO

2017 m. balandžio 27 d. Nr. TS-132

Utena

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 13 straipsnio 2 ir 3 dalimis, Socialinių paslaugų planavimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132 „Dėl Socialinių paslaugų planavimo metodikos patvirtinimo“, 11, 33, 34 punktais, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104 „Dėl Socialinių paslaugų plano formos ir Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijų patvirtinimo“, Utenos rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a :

1. Patvirtinti Utenos rajono savivaldybės 2017 metų socialinių paslaugų planą (pridedama).
2. Nurodyti, kad šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.
3. Nurodyti, kad šis sprendimas turi būti paskelbtas savivaldybės interneto svetainėje www.utena.lt.

Savivaldybės meras

Alvydas Katinas

PATVIRTINTA
Utenos rajono savivaldybės tarybos
2017 m. balandžio 27 d. sprendimu
Nr. TS-132

UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2017 M. SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAS

I SKYRIUS ĮVADAS

1. Bendra informacija

Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas socialines paslaugas apibrėžia taip: „Socialinės paslaugos – tai paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šėimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime.“

Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas numato, kad pagrindiniai socialinių paslaugų teikimo organizatoriai yra savivaldybės. Utenos rajono savivaldybė (toliau – savivaldybė), siekdama organizuoti ir teikti kokybiškas socialines paslaugas gyventojams, kasmet sistemingai ir kompleksiskai vertina savivaldybės gyventojų poreikius socialinėms paslaugoms, planuoja realias jų plėtros apimtis bei etapus, nustato savivaldybės socialinių paslaugų sistemos plėtros prioritetus.

Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas socialinių paslaugų teikimo mastui ir rūšims pagal gyventojų poreikius nustatyti įpareigoja savivaldybes kasmet sudaryti ir tvirtinti socialinių paslaugų planą. Socialinių paslaugų planas sudaromas vadovaujantis Socialinių paslaugų planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132 „Dėl Socialinių paslaugų planavimo metodikos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104 „Dėl Socialinių paslaugų plano formos ir Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijų patvirtinimo“, Socialinių paslaugų išvystymo normatyvais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. A1-23 „Dėl Socialinių paslaugų išvystymo normatyvų patvirtinimo“.

Utenos rajono savivaldybės 2017 m. socialinių paslaugų planas (toliau – Socialinių paslaugų planas) parengtas atsižvelgiant į Utenos rajono plėtros strateginį planą 2011–2017 metams, patvirtintą Utenos rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. TS-346 „Dėl Utenos rajono plėtros strateginio plano 2011-2017 metams patvirtinimo“ (2015 m. vasario 19 d. sprendimo Nr. TS-35 redakcija) ir Utenos rajono savivaldybės 2017-2019 metų strateginį veiklos planą, patvirtintą Utenos rajono savivaldybės tarybos 2017 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. TS-1 „Dėl Utenos rajono savivaldybės 2017 – 2019 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“, bei orientuotas į žmonių gerovę, šeimos stiprinimą, skurdo ir socialinės atskirties mažinimą. Socialinių paslaugų planas yra suderintas su Utenos rajono savivaldybės 2017 metų biudžetu, patvirtintu Utenos rajono savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. TS-33 „Dėl Utenos rajono savivaldybės 2017 metų biudžeto patvirtinimo“.

Identifikuojant Utenos rajono savivaldybės pagrindines socialines problemas, naudoti Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės skelbiami duomenys, Utenos rajono savivaldybės administracijos Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriaus (toliau – Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius), Utenos rajono savivaldybės administracijos Vaikų teisių apsaugos skyriaus (toliau – Vaikų teisių apsaugos skyrius), Utenos rajono savivaldybės administracijos Finansų skyriaus (toliau – Finansų skyrius), Utenos rajono seniūnijų, socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir nevyriausybinų neįgaliųjų organizacijų pateikti duomenys.

2. Socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai

Socialinių paslaugų teikimo tikslas – sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį. Socialinės paslaugos teikiamos siekiant užkirsti kelią asmens, šeimos, bendruomenės socialinėms problemoms kilti, taip pat visuomenės socialiniam saugumui užtikrinti.

2017 m. socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai:

1. Užtikrinti ir plėtoti nestacionarias paslaugas kaip alternatyvą stacionarioms socialinėms paslaugoms.
2. Užtikrinti esamo socialinės globos paslaugų poreikio tenkinimą Utenos rajono gyventojams.
3. Gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę bei užtikrinti informacijos apie socialines paslaugas prieinamumą gyventojams.
4. Užtikrinti perėjimą nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams

Numatomas įgyvendinimo rezultatas – sukurta saugesnė socialinė aplinka užtikrinant socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių (neįgaliųjų, mažas pajamas turinčių asmenų – bedarbių, gausių šeimų, nepilnų šeimų, našlaičių ir kt.) socialinę integraciją. Įgyvendintos jų teisės gauti tinkamą materialinę paramą ir reikalingas socialines paslaugas.

Socialinės paslaugos Utenos rajone bus teikiamos atsižvelgiant į būtiniausius asmens poreikius, kad asmuo būtų skatinamas aktyviai ieškoti būdų sau ir artimiesiems padėti išspręsti susidariusią probleminę situaciją. Socialinėje atskirtyje esantys asmenys informuojami ne tik apie teikiamas socialines paslaugas, bet ir apie savipagalbos būdus, siekiama intensyvesnio įvairių institucijų (sveikatos priežiūros, švietimo, mokymo įstaigų, nevyriausybinų organizacijų ir kt.) bendradarbiavimo.

3. Socialinių paslaugų plano rengėjai

Socialinių paslaugų planą rengė:

1. Inga Šakalienė, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriaus vedėja;
2. Regina Skomskienė, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriaus vyriausioji specialistė.

Rengiant Socialinių paslaugų planą, dalyvavo:

1. Rima Lukoševičienė, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriaus vedėjo pavaduotoja;
2. Eligija Židonienė, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriaus savivaldybės gydytoja (vyr. specialistė);
3. Alma Vedrickienė, Finansų skyriaus vedėja;
4. Gailutė Blažienė, Vaikų teisių apsaugos skyriaus vedėja;
5. Danguolė Mačionytė, Utenos rajono socialinių paslaugų centro direktorė;
6. Diana Deveikienė, Utenos šeimos ir vaiko gerovės centro direktorė;
7. Zenonas Misiūnas, Utenos specialiosios mokyklos - daugiafunkcio centro direktorius;
8. Nijolė Vieversienė, Utenos rajono savivaldybės Leliūnų socialinės globos namų direktorė;

Rengiant Socialinių paslaugų planą informaciją ir pasiūlymus teikė socialines paslaugas teikiančių nevyriausybinų organizacijų, viešųjų įstaigų atstovai.

II SKYRIUS BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Savivaldybės socialinės ekonominės ir demografinės situacijos įvertinimas

Vertinant ir numatant konkrečias socialinių paslaugų teikimo kryptis, reikalinga apžvelgti socialinės ekonominės ir demografinės padėties rodiklių kaitos dinamiką.

Lietuvoje sparčiai mažėja gyventojų skaičius: per pastaruosius septynerius metus gyventojų skaičius šalyje sumažėjo 8,5 proc. (arba 278 tūkst.). Lietuvos statistikos departamento duomenimis bendras gyventojų skaičius Utenos rajone taip pat mažėja. Dėl didėjančios emigracijos ir neigiamos natūralios gyventojų kaitos Utenos rajono gyventojų skaičius nuo 2016 m. iki 2017 m. sumažėjo 3,9 procentais.

4.1. Vidutinis metinis gyventojų skaičius ir sudėtis:

1 lentelė

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų skaičius 2016 m. sausio 1 d.	Gyventojų skaičius 2017 m. sausio 1 d.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1.	Gyventojų skaičius	40454	38890
	iš jų:		
1.1	mieste	25643	26491
1.2	kaime	14811	12399
2.	Iš bendro gyventojų skaičiaus:		
2.1	darbingo amžiaus gyventojai	24766	23149
2.2	pensinio amžiaus gyventojai***	10077	10042
2.3	pensinio amžiaus gyventojai, kuriems nustatytas specialiųjų poreikių lygis*	1507	1801
2.4	suaugę darbingo amžiaus asmenys su negalia* (be SODROS duomenų)	380 *	376 *
2.5	vaikai (0–17 metų)***	5854	5699
2.6	vaikai su negalia*	301	282
2.7	Socialinės rizikos vaikai**	182	153
3.	socialinės rizikos šeimos**	156	169
4.	vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose**	241	259
5.	šeimose globojamų vaikų skaičius**	97	97
6.	bedarbiai (Darbo biržos duomenimis)	2900	2518

Šaltiniai. Lietuvos Statistikos departamentas,* Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius,
Vaiko teisių apsaugos skyrius, * Lietuvos socialinis žemėlapis

Išankstiniais Statistikos departamento duomenimis, 2017 m. pradžioje Utenos rajone gyveno 38890 gyventojai (2016 m. pradžioje - 40454 gyventojai). Gyventojų skaičius nuolat mažėja. Pagrindinė rajono gyventojų mažėjimo priežastis – kasmet didėjantis mirtingumas ir palyginti mažas gimstamumas bei gyventojų emigracija.

Utenos rajone 2017 m. sausio 1 d. kaimo gyventojai sudarė 32 proc. visų gyventojų, tai beveik atitinka šalies vidurkį – 33 proc. Utenos mieste gyvena 68 proc. rajono gyventojų.

Įvertinus bendrųjų socialinės, ekonominės ir demografinės padėties rodiklių kaitos dinamiką, galima apžvelgti šiandienos aktualijas, kurios sudaro prielaidas vertinti ir numatyti konkrečias socialinių paslaugų teikimo kryptis.

4.2. Gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygojantys veiksniai

Teisiniai veiksniai. Socialinės paslaugos yra reglamentuojamos Lietuvos Respublikos įstatymais, Vyriausybės nutarimais, kitais teisės aktais, kuriuose socialinės paslaugos yra suklasifikuotos, patvirtintos socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo, mokėjimo už

socialines paslaugas tvarkos, numatyti reikalavimai socialinių paslaugų įstaigoms, apibrėžta atsakomybė už socialinių paslaugų teikimą, nustatyti paslaugų teikimo prioritetai.

Priklausomai nuo teisinės aplinkos pokyčių gali keistis socialinių paslaugų teikimo prioritetai, reikalavimai socialinių paslaugų poreikio nustatymui, skyrimui, teikimui, savivaldybės atsakomybei ir kitose srityse.

Socialiniai veiksniai. Gyventojų socialinių paslaugų poreikiams turi įtakos gyventojų amžiaus pokyčiai, neįgaliųjų asmenų skaičius, socialinės rizikos šeimų skaičius, nepasiturinčių gyventojų skaičius, situacija darbo rinkoje ir kt.

Esant nepalankiai ekonominei situacijai, poreikis socialinėms paslaugoms žymiai padidėja, o galimybės suteikti jas tiems, kuriems socialinės paslaugos tuo metu yra ypač aktualios, mažėja dėl finansinių išteklių trūkumo. Gerėjant ekonominei situacijai, didėjant gyventojų pajamoms, poreikis teikti socialines paslaugas išlieka iš dalies ar visiškai nepajėgiems pasirūpinti savimi asmenims, socialinės rizikos šeimoms, socialiai pažeidžiamiems rajono gyventojams. Todėl paklausa socialinėms paslaugoms, jų rūšims yra nuolat peržiūrima, nagrinėjami naujų paslaugų teikimo poreikiai bei galimybės.

Ekonominės situacijos pagerėjimas lemia pagerėjusią socialinių paslaugų kokybę ir kiekybę.

4.3. Kiti rodikliai

4.3.1. Migracija

Lietuvos gyventojų migracijos tendencijos būdingos ir Utenos rajono gyventojams. 2 lentelėje matyti, kad Utenos rajone 2016 m. neto migracija ne tik išliko neigiama, bet ir sparčiai didėjo. Tokia emigracijos struktūra yra nepalanki darbo rinkai ir visai socialinės apsaugos sistemai.

Statistikos departamento duomenimis, 2017 metų pradžioje Lietuvoje gyveno 2 mln. 849 tūkst. nuolatinių gyventojų - tai yra 39,2 tūkst., arba 1,4 proc., mažiau negu 2016 metų pradžioje. Kaip ir ankstesniais metais, pagrindinė nuolatinių gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastis - emigracija.

Neigiama neto tarptautinė migracija (29,6 tūkst. daugiau žmonių emigravo negu imigravo) lėmė 75,5 proc. bendro nuolatinių gyventojų skaičiaus sumažėjimą, o neigiama natūrali kaita (mirė 9,6 tūkst. žmonių daugiau negu gimė kūdikių) sudarė likusius 24,5 proc.

2016 m. iš Lietuvos emigravo 51 tūkst. gyventojų, tai yra 6,4 tūkst. (14,5 proc.) daugiau nei 2015 m. Į Lietuvą praeitais metais imigravo 21,4 tūkst. žmonių, tai yra 3,5 proc. mažiau negu 2015 m. Iš užsienio valstybių į Lietuvą 2016 m. grįžo gyventi 16,5 tūkst. Lietuvos respublikos piliečių.

Spartėjanti gyventojų migracija įtakoja poreikį socialinėms paslaugoms: darbingo amžiaus asmenys išvyksta į užsienį ir palieka senyvo amžiaus tėvus ar kitus artimuosius, neretai turinčius specialiųjų poreikių. Didėja globojamų vaikų, kuriems tėvų prašymu dėl išvykimo į užsienio valstybes nustatoma globa (rūpyba), skaičius. Vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenimis, praeitais metais tėvų prašymu dėl jų išvykimo į užsienio valstybes globa (rūpyba) buvo nustatyta 40 vaikų (2015 m. – 50, 2014 m. – 22, 2013 m. – 14). Vaikams, kuriems nustatoma globa (rūpyba), dažniausiai teikiamos bendrosios bei specialiosios (socialinės priežiūros ar socialinės globos) paslaugos.

2 lentelė

Utenos rajono gyventojų vidaus ir tarptautinė migracija 2013-2016 m.

Rodikliai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Atvykusių skaičius	984	1101	1249	986
Išvykusių skaičius	1367	1330	1586	1615
Neto migracija	-383	-229	-337	-629

Šaltinis: Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

4.3.2. Nedarbo lygis

Nedarbas siejamas su asmens ir jo šeimos negebėjimu apsirūpinti pirmo būtinumo prekėmis (maistas, drabužiai), apmokėti būsto nuomos, komunalinių paslaugų, mokesčių už vaikų ir (ar) savo mokslą. Finansinis nepajėgumas yra susijęs su negalėjimu apmokėti gydymo paslaugų, sveikatos draudimo nebuvimu, kai asmuo neturi galimybių apsidrausti nuo nelaimingų atsitikimų. Čia gali padėti tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo, aprūpinimo drabužiais ir kitos bendrosios socialinės paslaugos.

Nedarbas – viena iš pagrindinių emigracijos priežasčių. Augant nedarbui paprastai auga ir emigracijos mastas. Dėl šios priežasties auga socialinių paslaugų poreikis vyresnio amžiaus rajono gyventojams. Jie kreipiasi dėl pagalbos į namus, specialiojo transporto, ilgalaikės socialinės globos paslaugų skyrimo.

2017 m. kovo 1 d. šalyje buvo 156,7 tūkst. darbo ieškančių žmonių – 10,7 tūkst. mažiau nei tuo pačiu metu pernai. Darbo biržoje registruoti asmenys sudarė 8,8 proc. visų šalies darbingo amžiaus gyventojų. Nedarbančio jaunimo nuo 16 iki 29 metų buvo registruota 26 tūkst. – tai 5 proc. šios amžiaus grupės šalies gyventojų.

Per 2017 m. vasario mėnesį į teritorines darbo biržas darbo ieškodami atėjo 20,5 tūkst. nedarbančių žmonių. Darbo ieškantys žmonės vasarį galėjo rinktis iš beveik 24 tūkst. įvairių siūlomų darbų. Labiausiai darbo paklausa augo informacinių technologijų techniku, reklamos ir rinkodaros specialistų, verslo paslaugų vadybininkų, administravimo sekretorių, grindų ir plytelių klojėjų bei mūrininkų.

2016 metais bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų Utenos rajone buvo didesnis nei šalyje (3 lentelė), tačiau pagal pastarąjį kriterijų Utenos rajone situacija geresnė nei kaimyninėse savivaldybėse.

3 lentelė

Bedarbių skaičius 2014 m. - 2016 m.

Rodikliai	Registruoti bedarbiai, tūkst.			Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.		
	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Lietuvos Respublika	173,0	158,2	144,9	9,5	8,7	8,1
Utenos r. sav.	2,6	2,5	2,5	10,0	9,9	10,2
Ignalinos r. sav.	1,7	1,6	1,5	17,2	16,6	15,7
Visagino m. sav.	1,8	1,8	1,7	13,1	13,0	13,1
Molėtų r. sav.	1,4	1,3	1,4	11,8	11,7	12,6
Anykščių r. sav.	2,0	1,8	1,5	12,8	11,9	14,9
Zarasų r. sav.	1,6	1,5	1,5	15,7	14,7	14,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Utenos teritorinė darbo birža.

2017 m. sausio 1 d. Utenos teritorinės darbo biržos Utenos skyriaus duomenimis rajone buvo įregistruoti 2525 bedarbiai. Jie sudarė 10,2 proc. visų rajono darbingo amžiaus gyventojų. Tarp jų – 45 proc. moterų ir 55 proc. vyrų.

Daugiausia galimybių įsidarbinti turėjo darbo biržoje įsiregistravę pardavimo vadybininkai, personalo padalinio vadovai, matininkai, socialiniai darbuotojai, pardavėjai, siuvėjai, vairuotojai ekspeditoriai, suvirintojai, apsaugos darbuotojai, virėjai, staliai, slaugytojų padėjėjai. Išlieka paklausa asmenims be kvalifikacijos (pagalbiniam darbininkams, valytojams, pakuotojams, butelių rūšiotojams, krovikams, baldų pramonės darbininkams, sandėlininkams).

4.3.3. Visuomenės senėjimas

Lietuvoje, kaip ir kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, kasmet vis didesnę dalį sudaro pagyvenę, tai yra 60 metų ir vyresni žmonės. Statistikos departamento duomenimis, Utenos rajono savivaldybėje 2017 m. pradžioje buvo 10042 pensinio amžiaus gyventojai, tai sudarė 25,8 procentus visų savivaldybės gyventojų.

4 lentelė

Gyventojų amžiaus struktūra 2016 m.

2016 m.	Gyventojai (%)			
	iki darbingo amžiaus	darbingo amžiaus	pensinio amžiaus	iš viso
Lietuvos Respublika	14,7 proc. (424624 gyventojai)	66,3 proc. (1915142 gyventojai)	19 proc. (548834 gyventojai)	100 proc. (2888600 gyventojai)
Utenos rajonas	14 proc. (5699 gyventojai)	60 proc. (23149 gyventojai)	26 proc. (10042 gyventojai)	100 proc. (38890 gyventojai)

Šaltinis: Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenys

Utenos rajone mažėja darbingo amžiaus žmonių: 2016 m. pabaigoje buvo 23616 darbingo amžiaus gyventojai (2015 m. – 25097, 2014 m. – 25368, 2013 m.- 25776 , 2012 m. - 26 212, 2011 m. – 26 829 darbingo amžiaus gyventojai), kurie sudarė 61 proc. gyventojų. Tai leidžia manyti, kad Utenos rajone daugėja pagyvenusių žmonių, todėl daugėja socialinių problemų, didėja sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų poreikis.

Dažniausiai senyvo amžiaus asmenims reikalingos pagalbos į namus, specialiojo transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo ir socialinės globos paslaugos.

4.3.4. Negalia

Utenos rajono savivaldybėje 2016 m. pradžioje gyveno 2725 suaugę darbingo amžiaus asmenys su negalia ir 301 vaikas su negalia. Suaugusių darbingo amžiaus asmenų, turinčių negalią, skaičius 2016 m. pradžioje Utenos rajone sudarė 6,8 proc. (2014 m. žmonės su negalia sudarė 6,6 proc., 2013 m. žmonės su negalia sudarė - 9,3 proc., 2012 m. - 9,2 proc., visų Utenos rajono gyventojų).

Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriaus duomenimis, 2017 m. sausio 1 d. 885 rajono gyventojams buvo nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis, 564 gyventojams – specialusis nuolatinės slaugos poreikis. 376 suaugusiems asmenims su negalia buvo mokamos šalpos neįgalumo pensijos. 2016 m. buvo pritaikyti 7 būstai neįgaliųjų poreikiams. Būsto pritaikymui buvo skirta 16,85 tūkst. Eur. valstybės biudžeto lėšų ir 18,32 tūkst. Eur. savivaldybės biudžeto lėšų. 2017 m. planuojama pritaikyti 5 būstus neįgaliųjų poreikiams.

Negalia sąlygoja pagalbos į namus, socialinės globos, transporto organizavimo, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams ir kitų socialinių paslaugų poreikį. Šių paslaugų poreikis rajone didėja.

Siekiant sudaryti kuo palankesnes gyvenimo sąlygas neįgaliesiems, asmenims, turintiems

judėjimo problemų, apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, būtina ir toliau organizuoti būstų ir aplinkos pritaikymo darbus, t. y. gyvenamųjų patalpų pritaikymą neįgaliųjų poreikiams, panaudojant specialius elementus (keltuvus, kopiklius laiptais, nuovažas), koreguojant šiems žmonėms sunkiai prieinamas erdves (tualetus, vonias, virtuves ir kt.).

4.3.5. Socialinė situacija Utenos rajono seniūnijose

Plėtojant socialines paslaugas rajone prioritetu išlieka nestacionarių paslaugų plėtra kaime bei teikiamų paslaugų kokybė, nes šios paslaugos yra žymiai pigesnės nei stacionarios paslaugos, teikiamos socialinės globos įstaigose. Kaimiškose seniūnijose beveik nėra socialinių paslaugų įstaigų, socialinės paslaugos sunkiau prieinamos dėl susisiekimo. Kaime didžiąją paslaugų gavėjų skaičių sudaro senyvo amžiaus žmonės, todėl toliau planuojama plėsti pagalbos į namus paslaugas kaime gyvenantiems senyvo amžiaus ir neįgaliems socialinių paslaugų gavėjams.

5 lentelė

Gyventojų skaičius seniūnijose kaita 2014 m. – 2016 m.

Eil. Nr.	Seniūnijos	2014 m.	2015 m.	2016 m.
1.	Leliūnų	3041	2961	2925
2.	Utenos	2445	2236	2205
3.	Užpalių	1790	1761	1720
4.	Vyžuonų	1939	1578	1491
5.	Sudeikių	1319	1321	1314
6.	Daugailių	1333	1307	1296
7.	Tauragnų	1288	1251	1224
8.	Saldutiškio	895	869	829
9.	Kuktiškių	761	756	759
	IŠ VISO:	14811	14040	13763

Utenos rajono seniūnijų duomenys, 2014 m. – 2016 m.

Utenos rajono seniūnijose 2016 m. socialines paslaugas gavo apie 5070 žmonių, iš jų parama maistu iš intervencinių atsargų skirta 1347 gyventojams, 240 asmenų buvo aprūpinti būtiniaisiais drabužiais ir avalyne. Seniūnijose gyvenančių paslaugų gavėjų skaičius išlieka panašus (2015 m. socialines paslaugas gavo 5312 žmonių, iš jų parama maistu iš intervencinių atsargų skirta 1509 gyventojams, 188 asmenys buvo aprūpinti būtiniaisiais drabužiais ir avalyne).

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 18 straipsnio 5 punkto nuostatą, „Socialinės paslaugos senyvo amžiaus asmeniui teikiamos sudarant sąlygas kuo ilgiau jam gyventi savo namuose, šeimoje, savarankiškai tvarkyti savo buitį ir organizuoti pagalbą, suderintą su užimtumu, asmens sveikatos priežiūra ir specialiosios pagalbos priemonėmis, padedančią palaikyti socialinius ryšius su šeima, artimaisiais ir visuomene“, pirmiausiai asmeniui skiriamos socialinės priežiūros paslaugos: pagalba į namus, pagalbos pinigai, specialiojo transporto paslaugos, aprūpinimas techninėmis pagalbos priemonėmis.

Šias paslaugas Utenos miesto gyventojams teikia Utenos rajono socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai. Tačiau daliai senyvo amžiaus neįgalių asmenų (pvz., vienišiams, gyvenantiems rajone) nestacionarios socialinės paslaugos teikiamos tik iš dalies. Leliūnų ir Vyžuonų seniūnijoje dirba lankomosios priežiūros darbuotojai, teikiantys socialinės priežiūros paslaugas seniūnijos gyventojams. Daliai seniūnijose gyvenančių neįgalių asmenų, kuriems reikalingos šios paslaugos, yra skiriami pagalbos pinigai – kas mėnesį mokama periodinė piniginė išmoka, skiriama asmeniui (šeimai), kai bendrąsias socialines paslaugas ir socialinę priežiūrą asmeniui (šeimai) veiksmingiau organizuoti pinigais. Tokiu atveju socialinę pagalbą teikia kaimynai, giminaičiai,

kuriems už šią pagalbą atsiskaitoma pagalbos pinigais. Asmenims su sunkia negalia, gyvenantiems Saldutiškio, Užpalių ir Utenos seniūnijose 2016 m. buvo teikiamos dienos socialinės globos asmens namuose paslaugos.

6 lentelė

Socialinė situacija rajono seniūnijose 2016 m.

Eil. Nr.	Seniūnija	Plotas (km ²)	Gyventojų skaičius	Gyventojų tankumas (žm/km ²)	Socialinių darbuotojų skaičius	Gyventojai gavo šias socialines paslaugas:	Gavėjų skaičius 2016 m.
1.	Utenos	142	2205	6,4	1	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	450
						Maitinimo organizavimas (parama maistu iš intervencinių atsargų)	190
						Aprūpinimas būtiniaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	12
2.	Kuktiškių	60	759	12,6	1	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	128
						Maitinimo organizavimas (parama maistu iš intervencinių atsargų)	61
						Aprūpinimas būtiniaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	6
3.	Leliūnų	155,82	2925	18,77	1	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	420

						Maitinimo organizavimas (parama maistu iš intervencinių atsargų)	198
						Aprūpinimas būtiniaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	9
						Kitos paslaugos (pavėžėjimas į gydymo įstaigas)	20
4.	Saldutiškio	114,6	829	7,23	1	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	574
						Maitinimo organizavimas (parama maistu iš intervencinių atsargų)	92
						Aprūpinimas būtiniaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	21
5.	Sudeikių	108,2	1314	12,14	1	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	343
						Maitinimo organizavimas (parama maistu iš intervencinių atsargų)	192
						Aprūpinimas būtiniaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	58
6.	Daugailių	135,4	1296	9,57	1	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	489
						Maitinimo organizavimas (parama maistu iš intervencinių	179

						atsargų)	
						Aprūpinimas būtinaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	7
7.	Tauragnų	216	1224	5,7	1	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	82
						Maitinimo organizavimas (parama maistu iš intervencinių atsargų)	194
						Aprūpinimas būtinaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	17
						Kitos paslaugos (pavėžėjimas, palydėjimas į įstaigas, pagalba apsiperkant, pildant dokumentus)	9
8.	Užpalių	176	1720	9,8	1	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	650
						Maitinimo organizavimas (parama maistu iš intervencinių atsargų)	146
						Aprūpinimas būtinaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	60
9.	Vyžuonų	77,4	1491	19,3	1	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	310
						Maitinimo organizavimas (parama maistu iš intervencinių atsargų)	95

						Aprūpinimas būtiniaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	50
--	--	--	--	--	--	--	----

Šaltinis: Utenos rajono seniūnijų duomenys, 2017 m.

4.3.6. Socialinė rizika

Didžioji dalis neigiamų veiksnių, tokių kaip alkoholio, narkotikų, psichotropinių ir kitų medžiagų vartojimas, socialinių įgūdžių stoka, lemia vaikų, suaugusių asmenų ir šeimų priskyrimą socialinės rizikos grupei. Socialinėmis paslaugomis (tokiomis kaip socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, intensyvi krizių įveikimo pagalba ir kt.) galima sumažinti neigiamas socialinių problemų pasekmes vaikams ir šeimoms, socialinės rizikos suaugusiems asmenims bei užkirsti kelią šioms problemoms atsirasti.

Pagal Socialinių paslaugų įstatymą, asmuo, esantis socialiai atskirtas dėl to, kad elgetauja, valkatauja, piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, yra priklausomas nuo azartinių lošimų, yra ištraukęs ar linkęs ištraukti į nusikalstamą veiklą, yra patyręs ar kuriam kyla pavojus patirti psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą, smurtą šeimoje ir yra iš dalies ar visiškai netekęs gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime.

Asmenims, patiriantiems socialinę atskirtį, dažniausiai neturintiems pastovios gyvenamosios vietos, reikalingos laikino apnakvindinimo, trumpalaikės socialinės globos, psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigų paslaugos.

7 lentelė

Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius 2014 m. - 2016 m.

Eil. Nr.	Rodiklis	2014 m.	2015 m.	2016 m.
1.	Socialinės rizikos šeimų skaičius	173	156	169
2.	Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose	256	241	259

Šaltinis: Vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenys

Socialinės rizikos šeimų apskaitoje 2016 m. buvo įrašytos 169 šeimos (2015 m. – 156 šeimos, 2014 m. – 173 šeimos, 2013 m. – 174 šeimos). Per 2016 m. naujai įrašytos 29 šeimos, iš jų 19 šeimų buvo įrašytos dėl socialinių įgūdžių stokos, 2 – dėl tėvų piktnaudžiavimo alkoholiu, 2 – dėl smurto šeimoje, 6 – dėl kitų priežasčių. Iš apskaitos išrašyta 19 šeimų: iš jų 4 šeimose nebeliko nepilnamečių vaikų, 3 šeimos išvyko gyventi į kitą savivaldybę, 8 šeimose išnyko priežastys, dėl kurių jos buvo įrašytos į apskaitą, 4 vaikams nustatyta laikinoji globa, neterminuotai apribojus valdžią jų tėvams.

Socialinės rizikos šeimų skaičiaus mažėjimą lemia intensyvesnis socialinis darbas su socialinės rizikos šeimomis, glaudesnis bendradarbiavimas tarp ugdymo įstaigų, seniūnijų ir kitų įstaigų bei institucijų, atsakingų už darbą su socialinės rizikos šeimomis.

8 lentelė

Likusių be tėvų globos ir globojamų vaikų skaičius 2014 m. - 2016 m.

Eil. Nr.	Rodiklis	2014 m.	2015 m.	2016 m.
1.	Vaikų, kuriems nustatyta nuolatinė globa, skaičius	133	131	126

2.	Vaikų, kuriems nustatyta laikinoji globa, skaičius	38	45	49
	Globojamų vaikų skaičius iš viso:	171	176	175

Šaltinis: Vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenys

Vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenimis 2016 metais globa (rūpyba) naujai nustatyta 41 vaikui: 12 – globa (rūpyba) šeimose, 29 – globos institucijose, 2 – skirtos globos paslaugos šeimynose. Iš viso 2016 m. Utenos rajone buvo 126 vaikai, kuriems nustatyta nuolatinė globa, 49 vaikams buvo nustatyta laikinoji globa. Priežastys, dėl kurių vaikams prireikė globos (rūpybos): objektyvios priežastys (tėvai ar vienintelis iš tėvų laikinai negali rūpintis vaiku dėl ligos, suėmimo ar kitų svarbių priežasčių) – 11 atvejų, tėvų girtavimas, nesirūpinimas vaikais, jų nepriežiūra, netinkamas vaikų auklėjimas ar smurto prieš vaikus naudojimas – 30 atvejų. 2016 m. vaiko globa (rūpyba) pasibaigė 23 vaikams: 11 vaikų gražinta tėvams, 12 vaikų sulaukė pilnametystės.

Tėvų prašymu dėl jų išvykimo į užsienio valstybes globa (rūpyba) nustatyta 40 vaikų (2015 m. – 50 vaikams, 2014 m. – 22 vaikams, 2013 m. – 14 vaikų). Vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenimis, 2016 m. buvo globojami 175 vaikai (Utenos šeimos ir vaiko gerovės centre – 23 vaikai, šeimynose – 55 vaikai, globėjų šeimose – 97 vaikai.) Darbui su socialinės rizikos šeimomis ir jose augančiais vaikais reikalingos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, kurias teikia socialiniai darbuotojai, dirbantys su socialinės rizikos šeimomis. Taip pat teikiamos tarpininkavimo ir atstovavimo, aprūpinimo būtiniaisiais drabužiais ir avalyne organizavimas, kitos bendrosios socialinės paslaugos.

Socialinėmis paslaugomis (tokiomis kaip socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, intensyvi krizių įveikimo pagalba ir kt.) galima sumažinti neigiamas socialinių problemų pasekmes bei užkirsti kelią šioms problemoms plisti.

5. Esamos socialinių paslaugų infrastruktūros savivaldybėje analizė

Toliau pateiktoje lentelėje išvardintos įstaigos ir organizacijos, kuriose 2016 m. buvo teikiamos socialinės globos, apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose, apgyvendinimo krizių centre ir nakvynės namuose, laikino apnakvindinimo paslaugos bei kitos socialinės paslaugos Utenos rajono gyventojams. 9 lentelėje nurodomas faktinis savivaldybės ir valstybės biudžeto finansuotų gyventojų (lankytojų) vietų skaičius per 2016 m.

9 lentelė

Įstaigos ir organizacijos, kuriose teikiamos socialinės paslaugos, ir jų gavėjai 2016 m.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius 2016 m.	
				iš viso	iš jų finansuojamų savivaldybės
1.	Socialinės globos namai				
1.1	Suaugusiems	Utenos socialinės globos namai	SADM	290	66
		Aknystos socialinės globos namai (Anykščių r.)	SADM	330	10

		Zarasų socialinės globos namai	SADM	220	7
		Visagino socialinės globos namai	SADM	160	1
		Strūnos socialinės globos namai	SADM	205	1
		Utenos rajono savivaldybės Leliūnų socialinės globos namai	Savivaldybės įstaiga	28	28
		VšĮ Utenos Kristaus žengimo į dangų parapijos globos namai	VšĮ	19	10
		Utenos specialioji mokykla-daugiafunkcis centras (Socialinės globos skyrius)	Savivaldybės įstaiga	26	18
1.2.	Be tėvų globos likusiems vaikams	Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras	Savivaldybės įstaiga	40	40
		Pabradės socialinės globos namai	SADM	16	1
2.	Šeimynos	Šv. Teresės šeimyna	-	13	13
		Onutės šeimyna	-	7	7
		Šeimyna „Savi nameliai“	-	8	6
		Nijolės šeimyna	-	8	8
		Irmos šeimyna	-	10	10
		Šatrovienės šeimyna	-	7	5
3.	Laikino gyvenimo namai	VšĮ Krizių centras „Angelų pieva“	Privati įstaiga	107	Apgyven-dinimas krizių centre ir nakvynės namuose – 15 asmenų per mėnesį, maitinimo organizavimas - 65 asmenų per dieną, higienos paslaugos - 12 asmenų per mėnesį.
		Utenos šeimos ir vaiko gerovės centro (Paramos šeimai skyrius)	Savivaldybės įstaiga	18	18
4.	Dienos socialinės	Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo	Savivaldybės įstaiga	40	40

	globos centrai	centras Utenos specialioji mokykla-daugiafunkcis centras (Dienos socialinės priežiūros ir globos skyrius)	Savivaldybės įstaiga	20	19
5.	Savarankiško gyvenimo namai	Utenos rajono socialinių paslaugų centro savarankiško gyvenimo namai	Savivaldybės įstaiga	29	29
6.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos į namus tarnyba, socialinių paslaugų centras ir kt.)	Utenos rajono socialinių paslaugų centras	Savivaldybės įstaiga	1004 asmenys ir 169 šeimos	956 asmenys ir 169 šeimos
Sudeikių mokykla-daugiafunkcis centras		Savivaldybės įstaiga	1450	1450	
VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklujų centro Utenos rajono filialas		NVO (65 nariai)	Lankytojų skaičius neribojamas)	-	
Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Utenos Viltis“		NVO (200 narių)	15 lankytojų per dieną	-	
Utenos rajono neįgaliųjų draugija		NVO	14 lankytojų per dieną	-	
Utenos krašto žmonių su negalia sąjunga		NVO (323 nariai)	18 lankytojų per dieną	-	
Utenos rajono kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų draugija		NVO (37 nariai)	10 lankytojų per dieną	-	
VšĮ „Sveikatą į namus“		Privati įstaiga	5 lankytojai per dieną	-	

Šaltinis: Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriaus bei socialines paslaugas teikiančių institucijų duomenys.

5.1. Socialinių paslaugų infrastruktūros išsidėstymas ir socialinių paslaugų teikimo savivaldybėje (seniūnijose) pakankamumo lygis

Savivaldybė planuoja socialines paslaugas, organizuoja jų teikimą, o socialines paslaugas teikia socialinių paslaugų įstaigos. Socialinių paslaugų įstaigų išsidėstymas mieste ir rajone nėra tolygus. Kaip ir visoje Lietuvoje, daugiausiai socialines paslaugas teikiančių įstaigų yra miesto teritorijoje, kaimiškose vietovėse socialines paslaugas rajono gyventojams teikia Utenos rajono savivaldybės Leliūnų socialinės globos namai bei seniūnijose dirbantys socialiniai darbuotojai. Visų

socialinių įstaigų pagrindinis tikslas - išspręsti asmens ar jo šeimos problemas, suteikti klientui reikalingas kokybiškas socialines paslaugas.

5.1.1. Utenos rajono socialinių paslaugų įstaigos

Utenos socialinės globos namai yra įstaiga, kurios steigėja – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kurios paskirtis – užtikrinti ilgalaikę (trumpalaikę) socialinę globą nesavarankiškiems ar iš dalies savarankiškiems senyvo amžiaus asmenims, kuriems būtina nuolatinė specialistų priežiūra. Įstaigoje teikiamos ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus bei negalę turintiems asmenims. Utenos socialinės globos namai nuo 2012 m. su paslaugų gavėjais ar jų artimaisiais sudaro trumpalaikės socialinės globos sutartis, pagal kurias asmenys apgyvendinami globos namuose ir visą socialinės globos paslaugų kainą moka paslaugų gavėjai. Šiuo atveju asmeniui nereikia laukti eilėje dėl socialinių paslaugų skyrimo, taip pat nėra vertinamas asmens turimas turtas, o neįgalaus asmens artimieji šią naują vertina palankiai. 2016 m. trumpalaikės socialinės globos paslaugas gavo 5 asmenys. Utenos socialinės globos namuose ilgalaikės socialinės globos paslaugos buvo teikiamos 285 asmenims, iš jų – 66 Utenos rajono gyventojams pagal sudarytas ilgalaikės socialinės globos kompensavimo sutartis. 2017 m. socialinių paslaugų gavėjų skaičius išliks toks pat.

Utenos rajono socialinių paslaugų centras (toliau – Centras) – tai pagrindinė savivaldybės biudžetinė nestacionarių socialinių paslaugų įstaiga. Pagrindiniai Socialinių paslaugų centro paslaugų gavėjai yra neįgalūs, senyvo amžiaus asmenys, socialinės rizikos šeimos. Centras Utenos rajono gyventojams teikia pagalbos į namus, transporto, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose, būsto pritaikymo, sociokultūrinės bei kitas bendrąsias socialines paslaugas. Centro socialiniai darbuotojai darbui su socialinės rizikos šeimomis teikia socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas 169 socialinės rizikos šeimai, auginančiai vaikus, tam panaudota 117,4 tūkst. Eur iš valstybės biudžeto lėšų ir 8,5 tūkst. Eur iš savivaldybės biudžeto lėšų. 169 socialinės rizikos šeimose 2016 metais augo 259 vaikai.

Pagalbos namuose paslaugos buvo teikiamos 138 asmenims (paslaugas teikė 13 socialinių darbuotojų padėjėjų), tam panaudota 76,8 tūkst. Eur savivaldybės biudžeto lėšų. Kai dėl objektyvių priežasčių Centras socialinių paslaugų teikti neturi galimybės, yra skiriami pagalbos pinigai susimokėjimui už pagalbą, savo pobūdžiu analogišką bendrosioms socialinėms paslaugoms ar socialinei priežiūrai, kurią asmeniui (šeimai) gali suteikti kiti asmenys. Tokia paslauga 2016 metais naudojosi 22 asmenys, paslaugos teikimui panaudota 4,2 tūkst. Eur savivaldybės biudžeto lėšų).

2016 m. Centro darbuotojai 48 rajono gyventojams su sunkia negalia teikė dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose, šioms paslaugoms apmokėti buvo panaudota 65,6 tūkst. Eur valstybės biudžeto lėšų, paslaugas teikė 14 socialinių darbuotojų padėjėjų.

71 Utenos rajono gyventojas pasinaudojo specialiojo transporto paslaugomis, tam panaudota 10,1 tūkst. Eur savivaldybės biudžeto lėšų. 445 asmenys buvo aprūpinta techninės pagalbos priemonėmis (neįgaliųjų vežimėliais, vaikštynėmis, ramentais, lazdelėmis pasiramsčiavimui ir kt.). Šioms paslaugoms apmokėti panaudota 10,3 tūkst. Eur savivaldybės biudžeto lėšų.

Savarankiško gyvenimo namai, įsikūrę Utenos r., Pačkėnų k., yra Centro padalinys. Čia teikiamos socialinės priežiūros paslaugos asmenims (šeimoms), kuriems nereikia nuolatinės intensyvios priežiūros, sudarytos sąlygos savarankiškai tvarkyti savo asmeninį (šeimos) gyvenimą, iš dalies padedant Centro socialiniam darbuotojui. Iš viso per 2016 m. apgyvendinimo Savarankiško gyvenimo namuose paslaugas gavo 29 asmenys, paslaugų teikimui panaudota 9,2 tūkst. Eur savivaldybės biudžeto lėšų.

Utenos rajono savivaldybės Leliūnų socialinės globos namai. Tai biudžetinė įstaiga, teikianti ilgalaikės socialinės globos paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia. 2016 metais įstaigoje gyveno 28 gyventojai – suaugusieji su negalia ir senyvo amžiaus

asmenys, kuriems nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis, 13 iš jų – asmenys su sunkia negalia. Su neįgaliaisiais dirba 3 socialiniai darbuotojai.

Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras. Įstaigoje yra 58 vietos, Vaikų globos skyriuje vienu metu paslaugas gali gauti iki 40 vaikų, Paramos šeimai skyriuje – iki 18 asmenų. Šiame centre teikiamos socialinės paslaugos: informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo organizavimo, aprūpinimo būtiniaisiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimas, sociokultūrinės paslaugos, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, laikinas apnakvindinimas, intensyvi krizių įveikimo pagalba, dienos globa, trumpalaikė socialinė globa, ilgalaikė socialinė globa, Čia apgyvendinami vaikai, kuriems yra nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), teikiama socialinė pagalba į krizinę situaciją patekusioms šeimoms (apgyvendinimo krizių centre paslaugos). Centre dirba 17 socialinių darbuotojų ir jų padėjėjų.

2016 m. 48 vaikams, netekusiems tėvų globos, buvo teikiamos trumpalaikės socialinės globos paslaugos, 27 vaikai gavo ilgalaikės socialinės globos paslaugas.

Paramos šeimai skyriuje paslaugos buvo teikiamos 25 šeimoms, buvo konsultuojami socialinės rizikos šeimų artimieji. Vaikų dienos priežiūros paslaugomis pasinaudojo jaunos mamos, soc. rizikos grupės šeimų mamos: jos turėjo galimybę saugiai ir nemokamai palikti savo vaikus Centro darbuotojų priežiūrai, kol jos mokėsi, dirbo.

Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras planuoja sumažinti Utenos šeimos ir vaiko gerovės centro patalpose gyvenančių vaikų skaičių, paliekant tik 12 vietų vaikų grupinio gyvenimo namus į krizinę situaciją patekusiems vaikams nuo gimimo iki 18 m. amžiaus, o bendruomeniniams vaikų globos namams išnuomoti du 4 kambarių butus arba namą 2017 m. apgyvendinti 2 šeimynas po 6 vaikus. Taip pat bus siekiama sukurti jaunuolių, paliekančių globos namus, laikino apgyvendinimo apsaugotame būste sistemą, pagal poreikį išnuomoti 1 arba 2 butus ir skirti socialinę priežiūrą vykdančią personalą (iki 5 jaunuolių).

Utenos specialioji mokykla – daugiafunkcis centras teikia dienos ir ilgalaikės socialinės globos paslaugas asmenims, turintiems protinę ar kompleksinę negalią.

Dienos socialinės priežiūros ir globos skyriuje 2016 m. buvo 19 lankytojų. Šiame skyriuje teikiamos šios paslaugos: informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, bendravimas, laisvalaikio organizavimas, maitinimo organizavimas, asmeninės higienos paslaugų organizavimas (skalbimo paslaugų ir pan.), pagalba rengiantis, maitinantis, prausiantis ir kt. pobūdžio pagalba, kasdienio gyvenimo įgūdžių ugdymas ir palaikymas (tvarkant pinigų apskaitą, apsiperkant ir mokant mokesčius, planuojant ir atliekant namų ruošos darbus, bendraujant ir pan.), darbinių įgūdžių ugdymas (siuvimas, mezgimas, pynimas iš vytelių, keramika, medžio darbai, buities darbai, savarankiškas patalpų, aplinkos tvarkymas ir pan.), kitos paslaugos, reikalingos asmeniui pagal jo savarankiškumo lygį. Su neįgaliaisiais dirba 12 socialinių darbuotojų ir jų padėjėjų.

Socialinės globos skyriuje 2016 m. gyveno 26 gyventojai. Skyriuje teikiamos paslaugos: konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, apgyvendinimas, kasdieninio gyvenimo įgūdžių ugdymas ir palaikymas (tvarkant pinigų apskaitą, apsiperkant, atliekant buitinius darbus, bendraujant ir pan.), darbinių įgūdžių ugdymas (siuvimas, mezgimas, pynimas iš vytelių, medžio darbai, buities darbai, keramika, savarankiškas patalpų, aplinkos tvarkymas ir pan.), laisvalaikio organizavimas, pagalba rengiantis, maitinantis, prausiantis ir kt. pobūdžio pagalba, asmeninės higienos paslaugų organizavimas (skalbimo paslaugų ir pan.), maitinimas, kitos paslaugos, reikalingos asmeniui pagal jo savarankiškumo lygį. Su neįgaliaisiais dirba 13 socialinių darbuotojų ir jų padėjėjų.

Utenos rajono šeimynos. Yra įsteigtos 6 globojančios vaikus šeimynos – Šv. Teresės šeimyna Užpaliuose, Onutės šeimyna Vyžuonose, šeimyna „Savi nameliai“, Nijolės šeimyna Utenoje, Irmos šeimyna Kuktiškėse, Šatrovienės šeimyna, įsikūrusi Narkūnų kaime.

Šeimyna yra pelno nesiekiantis, viešas juridinis asmuo, kurio paskirtis – vaiko globa (rūpyba), reglamentuota teisės aktais. 2016 m. šeimynose ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugas gavo 55 vaikai, netekę tėvų globos. Šeimynų teikiamos socialinės globos paslaugos yra ne tik ekonomiškai efektyvesnės, bet ir kokybiškesnės, nes globojamiems vaikams

sudaromos sąlygos, artimos biologinėje šeimoje gyvenančių vaikų gyvenimo sąlygoms. Dėl to sumažėja vaikų socialinės atskirties rizika, užkertamas kelias įvairioms socialinėms, psichologinėms bei pedagoginėms problemoms visuose vaikų raidos etapuose. Todėl, siekiant geresnės paslaugų kokybės bei ekonominio efektyvumo, tikslinga plėsti šeimynų teikiamas trumpalaikės bei ilgalaikės socialinės globos paslaugas tėvų globos netekusiems vaikams.

Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo centro Dienos centras. Dienos centre teikiamomis paslaugomis siekiama mažinti socialinės rizikos šeimų socialinę atskirtį, teikiant joms kompleksinę pagalbą. Socialinių įgūdžių ugdymas, vaikų ir tėvų užimtumas, psichologo konsultacijos – numatytos prioritetinės sritys, siekiant padėti probleminėms šeimoms. Šioje įstaigoje ugdomi ir stiprinami rizikos grupei priklausančių vaikų ir socialinės rizikos šeimų socialiniai įgūdžiai, rūpinamasi vaikų užimtumu. 2016 m. 72 socialinės rizikos šeimų vaikams ir dalies jų tėvams buvo teikiamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, sociokultūrinės paslaugos, teikiama psychosocialinė pagalba. 2017 m. numatoma šias paslaugas kasdieną teikti 40 paslaugų gavėjų. Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo centre veikia Atvira jaunimo erdvė buvo įkurta dėka EEEGrant's, laimėto projekto „Mes atviri vaikams ir jaunimui“.

Sudeikių mokykla – daugiafunkcis centras. Reorganizavus Utenos rajono Sudeikių pagrindinę mokyklą į Sudeikių mokyklą – daugiafunkcij centrą, 2016 m. šioje įstaigoje buvo teikiamos socialinės paslaugos Sudeikių gyventojams: 115 asmenų gavo asmens higienos ir priežiūros paslaugas, 124 asmenys buvo suteiktos socialinių įgūdžių ugdymo paslaugos, apie 1200 seniūnijos gyventojų gavo sociokultūrinės paslaugas. Daugiafunkcis centras, organizuodamas paslaugas gyventojams, ieško savanorių veiklai vykdyti, rėmėjų jai finansuoti. Moksleiviai po pamokų leidžia laisvalaikį centre įkurtose Jaunimo patalpose, kuriose teikiamos bendrosios socialinės paslaugos. Sudeikių mokyklos-daugiafunkcio centro erdvės atviros ne tik seniūnijos, bet ir rajono jaunimui bei suaugusiems.

5.1.2. Kitos Utenos rajono gyventojams socialines paslaugas teikiančios įstaigos:

VšĮ Utenos Kristaus žengimo į dangų parapijos globos namai. Parapijos įsteigta socialinės globos įstaiga, kurioje 2016 m. buvo teikiamos ilgalaikės socialinės globos paslaugos 19 senyvo amžiaus asmenų, 10 iš jų savivaldybė kompensavo ilgalaikės socialinės globos kainą pagal sutartis. Įstaigoje paslaugas daugiausiai gauna asmenys su sunkia negalia. 2017 m. įstaigoje planuojama teikti ilgalaikės socialinės globos paslaugas 18 asmenų.

VšĮ Krizių centras „Angelų pieva“. Įstaiga teikianti socialines paslaugas nuo 2005 m.

2016 m. buvo teikiamos trumpalaikės (nuo 1 iki 6 mėnesių) ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus asmenims ir asmenims su negalia. Šias paslaugas gavo 30 asmenų su negalia.

Laikino apnakvindinimo ir apgyvendinimo nakvynės namuose ir krizių centruose paslaugos 2016 m. buvo paskirtos 15 asmenų kas mėnesį. Iš viso per 2016 m. šias paslaugas gavo 26 asmenys. Teikiamos maitinimo organizavimo paslaugos mažas pajamas gaunantiems Utenos rajono gyventojams. 2016 metais maitinimo organizavimo paslaugas kas mėnesį vidutiniškai gavo apie 80 asmenų, taip pat teikiamos asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos neįgaliems, senyvo amžiaus ir socialinės rizikos asmenims (24 asmenys kas mėnesį).

VšĮ „Sveikatą į namus“. Nuo 2004 m. veikianti įstaiga, teikianti bendrąsias (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, sociokultūrinės paslaugas), socialinės priežiūros, pagalbos namuose, transporto, maitinimo organizavimo paslaugas klientų namuose. 2016 m. šios įstaigos paslaugomis pasinaudojo apie 300 Utenos miesto gyventojų (paslaugas gauna apie 5 asmenis per dieną). 2017 m. planuojama plėsti bendrųjų ir socialinės priežiūros paslaugų teikimą asmenų namuose.

Socialinių paslaugų teikimas nevyriausybinėse organizacijose. Nevyriausybinės organizacijos yra svarbūs bendrųjų socialinių paslaugų savivaldybės gyventojams teikėjai. Nevyriausybinių organizacijų teikiamos socialinės paslaugų kaštai yra mažesni, žmonėms šio

paslaugos lengviau prieinamos, tiksliau atspindi įvairių socialinių grupių asmenų poreikius. Žemiau pateiktoje lentelėje aprašyta, kokioms žmonių socialinėms grupėms ir koku mastu minėtos organizacijos teikia paslaugas:

10 lentelė

5.1.3. Nevyriausybines organizacijos Utenos rajone 2017 m.

Eil. Nr.	Nevyriausybines organizacijos pavadinimas	Socialinių paslaugų gavėjai ir teikiamų paslaugų apibūdinimas	Neįgalių paslaugų gavėjų skaičius vidutiniškai per metus
1.	Utenos rajono neįgaliųjų draugija	Draugija neįgaliesiems teikia informavimo, konsultavimo, laisvalaikio organizavimo paslaugas – organizuoja išvykas, draugijos meno kolektyvai koncertuoja savivaldybės ir kaimyninių rajonų gyventojams, dalyvauja meno kolektyvų konkursuose, sporto ir kt. renginiuose. Draugijos veikloje dalyvauja 175 asmenys su negalia.	175
2.	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Utenos Viltis“	Bendrija teikia socialines paslaugas asmenims, turintiems proto negalią. Bendrijos veikloje dalyvauja 124 asmenys, iš jų – neįgalūs vaikai, jaunuoliai ir jų šeimų nariai. Apie 60 neįgaliųjų dalyvauja darbinio užimtumo, ugdymo priemonėse, kultūriniuose renginiuose, teikiamos informavimo - konsultavimo, sociokultūrinės paslaugos.	65
3.	VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklujų centras	Organizacija teikia socialines paslaugas 40 asmenų, kurie turi regėjimo negalią ir jų šeimų nariams. Paslaugų gavėjai – aklieji ir silpnaregiai suaugusieji. Neįgaliesiems teikiamos informavimo - konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo, sociokultūrinės paslaugos, asmens higienos paslaugos.	40
4.	Utenos krašto žmonių su negalia sąjunga	Utenos krašto žmonių su negalia sąjungos veikloje dalyvauja virš 200 asmenų su negalia. Jiems yra teikiamos bendrosios ir socialinės priežiūros paslaugos, transporto organizavimo paslaugos. laisvalaikio organizavimo paslaugos – rengiamos išvykos, draugijos meno kolektyvai koncertuoja savivaldybės ir kaimyninių rajonų gyventojams, dalyvauja meno kolektyvų konkursuose, sporto renginiuose.	196
5.	Utenos rajono kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų draugija	Draugija teikia socialines paslaugas 37 asmenims, turintiems klausos negalią. Paslaugų gavėjai – suaugusieji ir vaikai. Neįgaliesiems teikiamos informavimo - konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo, sociokultūrinės paslaugos, asmens higienos paslaugos.	37

Šaltinis. Utenos rajono savivaldybės duomenys.

Nuo 2012 m. neįgaliųjų organizacijų finansavimas perduotas savivaldybėms, vadovaujantis Socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų atrankos konkurso organizavimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. A1-345 „Dėl Socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų atrankos konkurso organizavimo nuostatų, Socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų vertinimo ir atrankos komisijos darbo organizavimo tvarkos aprašo, Socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektui vykdyti skirtų lėšų pervedimo ir naudojimo sutarties formos patvirtinimo“. 10 lentelėje pateikiamas 2017 m. socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektams finansuoti skirtų lėšų paskirstymas.

11 lentelė

2017 m. socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų laukiami rezultatai:

Ei l. N r.	Organizacijos, įgyvendinančios projektą, pavadinimas	Paslaugas gaus asmenų iš viso	Iš jų			Paslaugų gavėjų negalios pobūdis (fizinė negalia, aklieji ir silpnaregiai, kurtieji ir neprigirdintieji, sutrikusio intelektas, sutrikusios psichikos, kiti (nurodyti) sutrikimai)	Bendras projekte dirbusių asmenų skaičius	Iš jų - neįgaliųjų skaičius
			suaugusių neįgaliųjų	neįgalių vaikų	šeimos narių			
1.	VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centras/ Vykdytojas LASS Utenos rajono filialas	37	36	1		Aklieji ir silpnaregiai	4	2
2.	Utenos rajono neįgaliųjų draugija	70	70			Fizinė negalia	7	2
3.	Utenos rajono kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų draugija	28	24	3	1	Kurtieji ir neprigirdintieji	3	1
4.	Sutrikusio intelektas žmonių globos bendrija „Utenos Viltis“	95	44	14	37	Proto (sutrikęs intelektas), psichinė, fizinė, kompleksinė negalia	5	2

5.	Utenos krašto žmonių su negalia sąjunga	177	161		16	Fizinė (judėjimo) negalia, kompleksinė negalia	7	2
VISO		407	335	18	54		26	9

Šaltinis. Utenos rajono savivaldybės administracijos duomenys.

- Projektų veikloje dalyvaus asmenys, turintys fizinę negalią, besiskundžiantys įvairiais susirgimais: aklieji ir silpnaregiai, kurtieji ir neprigirdintieji, sutrikusio intelekto asmenys.
- Projektus įgyvendins 5 Utenos rajone veikiančios žmonių su negalia organizacijos.

12 lentelė

Lėšų neįgaliųjų organizacijų projektams paskirstymas 2017 m.

Eil. Nr.	Organizacijos, įgyvendinančios projektą, pavadinimas	Patvirtintas finansavimas IŠ VISO (metams)	Iš jų		Lėšų paskirstymas pagal vykdomas veiklas (Eur)				
			iš valstybės biudžeto	iš savivaldybės biudžeto	Neįgaliųjų dienos užimtumas	Asmeninio asistento pagalba	Užimtumas įvairiuose amatų būreliuose ir klubuose	Meninių gebėjimų lavinimas būreliuose, kolektyvuose, klubuose	Pagalba neįgaliųjų šeimoms
1.	VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklių centrų/ Vykdytojas LASS Utenos rajono filialas	12000	12000		4400	4400		3200	
2.	Utenos rajono neįgaliųjų draugija	8800	8800		1900	2300	2800	1800	
3.	Utenos rajono kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų draugija	8700	8700		1700	3900	3000		100
4.	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Utenos Viltis“	22000	22000		7200	7200	4200	1400	2000

5.	Utenos krašto žmonių su negalia sąjunga	23124	8824	14300	11010	4990	3930	2054	1140
Iš viso projektams finansuoti		74624	60324	14300	26210	22790	13930	8454	3240
Projektams administruoti		3016							
IŠ VISO		77640							

Šaltinis. Utenos rajono savivaldybės administracijos duomenys.

Projektų veiklos finansavimui skirta 77640,00 Eur, iš jų – 74624,00 Eur iš valstybės biudžeto lėšų, 14300,00 Eur iš rajono savivaldybės biudžeto lėšų. Projektų administravimui skirta 3016,00 Eur.

Bendradarbiaudamos su Utenos rajono savivaldybe, neįgaliųjų organizacijos sprendžia negalią turinčių gyventojų socialines problemas. Nevyriausybinę organizacijų sprendžiamų socialinių problemų sėkmę lemia tai, kad jų struktūra yra lankstesnė, mažesnis reikalingos dokumentacijos kiekis. Visa tai leidžia greičiau reaguoti į klientų pageidavimus.

5.2. Pagrindinių socialinių paslaugų teikėjų veiklos rezultatai

Utenos rajono savivaldybėje kintant demografinėi situacijai, didėja socialinių paslaugų poreikis ir organizuojamų socialinių paslaugų nepakanka.

Kadangi didėja pensinio amžiaus asmenų skaičius rajone, kasmet didėja socialinės globos paslaugų poreikis, ypač augant dienos socialinės globos namuose gavėjų skaičiui, 2016 m. numatoma plėsti dienos socialinės globos paslaugų teikimą namuose, Socialinių paslaugų centro socialiniams darbuotojams dirbant su vienišais, senyvo amžiaus asmenimis su negalia, kuriems nepakanka socialinės priežiūros paslaugų.

2017 metais toliau bus skiriamas didelis dėmesys teikiamoms socialinės priežiūros paslaugoms ir jų kokybei: šios paslaugos sudaro galimybę neįgaliems asmenims kuo ilgiau gyventi savoje aplinkoje.

Lyginat su ankstesniais metais, savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikiai yra tenkinami geriau, tačiau vis dar nepakankamai. Pažymėtina, jog į socialinių paslaugų teikimą vis aktyviau įsitraukia ir rajone veikiančios nevyriausybines organizacijos, tačiau organizacijų iniciatyvos dar labai trūksta kaimiškose rajono vietovėse. Šiuo metu kaimo ir mažų miestelių gyventojai turi daugiau galimybių gauti dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose, kurias teikia Utenos rajono socialinių paslaugų centro darbuotojai. Tačiau kaimiškose vietovėse trūksta įvairesnių visų socialinių grupių poreikius atitinkančių socialinių paslaugų.

Tikslinga plėsti socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo bei pagalbos namuose paslaugų teikimą proto ir psichikos negalią turintiems asmenims. Tokias paslaugas galėtų teikti ir nevyriausybines organizacijos.

Vis dar nemaža dalis nestacionarių socialinių paslaugų savivaldybės gyventojams nėra teikiamos. Paslaugų teikimui savivaldybei trūksta lėšų, nevyriausybiniame sektoriuje naujos socialinių paslaugų rūšys taip pat menkai plėtojamoms.

13 lentelė

Įstaigų, teikiančių socialines paslaugas, veiklos rezultatai

Eil.	Socialines paslaugas	Paslaugos pavadinimas	Teikiamos	Planuojamas	Socialinių darbuotojų ir
------	----------------------	-----------------------	-----------	-------------	--------------------------

Nr.	teikiančios įstaigos pavadinimas		paslaugos gavėjų skaičius	paslaugų gavėjų skaičius	jų padėjėjų skaičius
			2016 m.	2017 m.	
1.	Utenos rajono socialinių paslaugų centras	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	169 šeimos	190 šeimų	13 socialinių darbuotojų
		Transporto organizavimas	71 asmuo	75 asmenys	1 socialinis darbuotojas
		Specialiosios socialinės paslaugos	x	x	x
		Pagalba namuose	138	135	13 socialinių darbuotojų padėjėjų
		Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas	169 šeimos	190 šeimos	13 socialinių darbuotojų
		Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	29 asmenys	32 asmenys	1 socialinis darbuotojas
		Kitos paslaugos	x	x	x
		Pagalbos pinigai	22	20	-
		Neįgaliųjų aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis	445	500	1 socialinis darbuotojas
		Socialinės globos paslaugos	x	x	x
		Dienos socialinė globa	48	50	1 socialinis darbuotojas 13 socialinių darbuotojų padėjėjų
2.	Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	136	200	17
		Maitinimo organizavimas (nemokamas maitinimas, aprūpinimas maisto produktais)	136	136	x

		Aprūpinimas būtiniaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	136	136	x
		Asmens higienos (pirties) paslaugos	136	200	x
		Transporto organizavimas	75	100	
		Socialinės priežiūros paslaugos	x	x	x
		Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas	25 šeimos	50 šeimų	x
		Laikinas apnakvindinimas	37	50	x
		Apgyvendinimas krizių centre ir nakvynės namuose	25	50	x
		Intensyvi krizių įveikimo pagalba	25	50	x
		Psichosocialinė pagalba	25	50	
		Socialinės globos paslaugos	x	x	x
		Dienos socialinė globa	3	-	
		Trumpalaikė socialinė globa	48	40	x
		Ilgalaikė socialinė globa	27	30	x
3.	Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo centras	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	72	50	2 socialinės pedagogės, 1 soc. darbuotojo padėjėja
		Socialinės priežiūros paslaugos	x	x	
		Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, psichosocialinė pagalba	72	50	x
4.	Sudeikių mokykla-daugiafunkci s centras	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos, socialinių)	1210	1300	x
		Asmens higienos (drabužių skalbimo) paslaugos	115	120	x

		Socialinės priežiūros paslaugos	x	x	x
		Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas	124	130	x
5.	Utenos socialinės globos namai	Socialinės globos paslaugos	x		x
		Trumpalaikė socialinė globa	5	10	x
		Ilgalaikė socialinė globa	285	290	15 soc. darbuotojų
6.	Utenos specialioji mokykla-daugiafunkci s centras	Socialinės globos paslaugos	45	47	25
		Dienos socialinė globa	19	20	12
		Ilgalaikė socialinė globa	26	27	13
7.	Utenos rajono savivaldybės Leliūnų socialinės globos namai	Socialinės globos paslaugos	x		
		Ilgalaikė socialinė globa	28	28	3 soc. darbuotojai, 5 padėjėjai
8.	VšĮ Krizių centras „Angelų pieva“	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	15	20	1 soc. darbuotojas, 5 socialinio darbuotojo padėjėjai
		Maitinimo organizavimas (aprūpinimas maisto produktais)	100 asmenų/mėn.	105 asmenų/mėn.	x
		Asmens higienos (pirties, skalbimo) paslaugos	12	20	x
		Apgyvendinimas krizių centre ir nakvynės namuose	64	64	1 soc. darbuotojas, 5 socialinio darbuotojo padėjėjai
		Laikinas apnakvindinimas	8	10	
		Psichosocialinė pagalba	2	-	

		Socialinės globos paslaugos	x	x	x
		Ilgalaikė socialinė globa	30	35	1 soc. darbuotojas, 5 socialinio darbuotojo padėjėjai
9.	VšĮ Utenos Kristaus žengimo į dangų parapijos globos namai	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	29	18	3
		Socialinės globos paslaugos	x	x	x
		Ilgalaikė socialinė globa	29	18	3
10.	VšĮ „Sveikatą į namus“	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	20	30	-
		Maitinimo organizavimas (aprūpinimas maisto produktais)	330	400	x
		Transporto organizavimas	40	20	
		Socialinės priežiūros paslaugos	x	x	x
		Pagalba namuose	30	50	
		Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas	30	50	x
		Psichosocialinė pagalba	10	10	x
11.	Utenos krašto žmonių su negalia sąjunga	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	175	70	1 soc. darbuotojas
		Socialinės priežiūros paslaugos	x	x	x
		Socialinių įgūdžių	175	70	x

		ugdymas ir palaikymas			
12.	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Utenos viltis“	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	193	200	1 soc. darbuotojas
		Maitinimo organizavimas (nemokamas maitinimas, aprūpinimas maisto produktais, palydėjimas į maitinimo įstaigą, pagalba valgant)	50	50	
		Aprūpinimas būtiniaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	35	40	
		Asmens higienos (pirties) paslaugos	36	50	
		Transporto organizavimas	35	30	
		Socialinės priežiūros paslaugos	x		x
		Pagalba į namus	10	12	
		Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas	14	16	
		Psichosocialinė pagalba	67	82	
13.	VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklyjų centras Utenos rajono filialas	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	65	70	1 soc. darbuotojas
		Maitinimo organizavimas (aprūpinimas maisto produktais)	28	30	
		Aprūpinimas būtiniaisiais daiktais (drabužiais, avalyne)	18	20	
		Asmens higienos (skalbimas, maudymasis) paslaugos	13	15	
		Transporto organizavimas	17	20	
		Socialinės priežiūros	x	x	x

		paslaugos			
		Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas	14	14	
		Pagalba į namus	5	5	
14.	Utenos rajono kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų draugija	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	37	27	-
		Socialinės priežiūros paslaugos	x		x
		Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas	37	27	x
15.	Utenos rajono neįgaliųjų draugija	Bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, sociokultūrinės paslaugos)	175	70	-
		Socialinės priežiūros paslaugos	x	x	x
		Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas	175	70	-

Šaltinis: Socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų duomenys, 2017 m.

Be šių aukščiau išvardintų socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, socialinės paslaugos teikiamos ir kitose savivaldybės įstaigose, kurių pagrindinė veikla nėra socialinių paslaugų teikimas: Utenos psichologinėje pedagoginėje tarnyboje, Utenos PSPC Psichikos sveikatos centre, mokyklose-vaikų darželiuose ir mokyklose. Čia dirbantys socialiniai darbuotojai rūpinasi mokyklų nelankančiais, turinčiais elgesio problemų vaikais, socialinės rizikos šeimų vaikais.

6. Savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas

Socialinių paslaugų teikimo ir finansavimo iš savivaldybės biudžeto mastas Utenos rajono gyventojams pateikiamas Savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas (absoliutūs dydžiai) pateikiami 14 lentelėje.

Savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis 2016 m.		Paslaugų gavėjų skaičius 2016 m.	1000 gyventojų tenka vietų (2017-01 38890 gyventojai)	Iš jų finansuoja savivaldybė
		Įvertintas	Nepatenkintas			
1.	Ilgalaikė socialinė globa	281	7	281	7,2	144
	suaugusiems ir senyvo amžiaus asmenims	199	7	199	5,1	
	vaikams	82	-	82	2,1	75
2.	Trumpalaikė socialinė globa	53	-	53	1,4	50
	suaugusiems	5	-	5	0,1	3
	vaikams	48	-	48	1,2	48
3.	Dienos socialinė globa	70	1	70	1,7	67
	institucijoje	22	-	22	0,6	19
	asmens namuose	48	1	48	1,2	48
4.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	29	4	29	0,7	29
5.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas	570	-	570	x	570
	asmens (šeimos namuose)	Apie 500 asmenų	-	Apie 500 asmenų	Apie 12,5	Apie 500 asmenų
	institucijoje	72	-	72	1,9	72
6.	Pagalba į namus	138	-	138	3,5	138
8.	Specialiojo transporto paslaugos (Socialinių paslaugų centre)	75	-	75	1,9	75
9.	Neįgalųjų aprūpinimas techninėmis pagalbos priemonėmis	445	-	445	11,4	-
10.	Būsto pritaikymas neįgaliesiems	7	2	7	0,2	52 proc.
11.	Laikinas apnakvindinimas	8	-	8	0,2	8
12.	Maitinimo organizavimas	130	12	150	3,9	130
13.	Asmens higienos paslaugos	24	-	30	0,8	24

Utenos rajono savivaldybėje socialinių paslaugų teikimas grindžiamas prieinamumo principu: siekiama užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą asmeniui (šeimai) kuo arčiau jo gyvenamosios vietos.

Socialinė globa – tai socialinių paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama visapusiška specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba, visuma. Socialinės globos paslaugų rūšys: dienos socialinė globa, trumpalaikė socialinė globa, ilgalaikė socialinė globa. Socialinės globos paslaugos – tai paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui ar šeimai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturi, ar yra praradę gebėjimus ar galimybes savarankiškai pasirūpinti asmeniniu, šeimos ir savo visuomeniniu gyvenimu. Socialinės paslaugos asmenims su sunkia negalia teikiamos užtikrinant saugią ir sveiką aplinką, žmogaus orumą atitinkančią pagalbą, suderintą su asmens sveikatos priežiūra, nuolatine slauga ir nuolatine priežiūra (pagalba). Tik tada, kai bendrosios socialinės paslaugos yra neveiksmingos, dienos socialinės priežiūros asmeniui nepakanka, asmeniui skiriama socialinė globa stacionarioje socialinės globos įstaigoje.

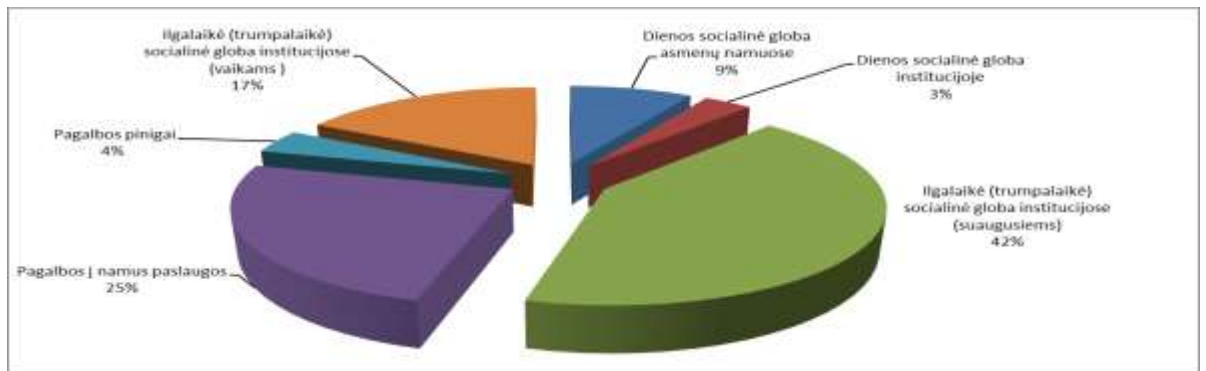
Utenos rajono gyventojai dažniausiai kreipiasi dėl ilgalaikės socialinės globos paslaugų senyvo amžiaus asmenims bei suaugusiems asmenims su negalia stacionariose socialinės globos įstaigose (daugiausiai Utenos, Leliūnų socialinės globos namuose). Šios paslaugos sudaro beveik 49,3 proc. visų 2016 m. teiktų socialinės globos paslaugų.

Ilgalaikės socialinės globos paslaugų gavėjų skaičius stacionariose globos įstaigose kasmet didėja. Tai sąlygoja visuomenės senėjimas, ekonominė ir socialinė situacija Utenos rajone. Daugėja vienišų asmenų, kurie neturi artimųjų ir nėra kam jais pasirūpinti. Vis dažnėja situacijų, kada senyvo amžiaus žmonių artimieji emigravę į užsienį arba negali tėvais pasirūpinti dėl kitų priežasčių. Daugėja besikreipiančių dėl dienos socialinės globos paslaugų, kai senyvo amžiaus asmenų su sunkia negalia artimieji yra dirbantys, todėl jais pasirūpinti gali tik po darbo valandų ir savaitgaliais. Šios paslaugos teikiamos neįgalių asmenų namuose, todėl jų artimieji turi galimybę išlikti darbo rinkoje ir toliau rūpintis savo senyvo amžiaus tėvais. Susidarius situacijai, kai asmenims su sunkia negalia nebėra galimybių gyventi savo namuose dėl sunkios fizinės būklės (būklės po insultų, infarktų, paralyžiaus) jie apgyvendinami socialinės globos namuose.

Ilgalaikės bei trumpalaikės socialinės globos paslaugos tėvų globos netekusiems vaikams taip pat sudaro nemažą dalį (13 proc.).

Dienos socialinės globos paslaugas suaugusiems asmenims su negalia kasmet tampa vis populiareesnės, Utenos specialioji mokykla – daugiafunkcis centras patenkina visų norinčiųjų gauti šias paslaugas poreikius. Dienos socialinės globos paslaugos šioje įstaigoje sudarė 4,7 proc. praeitais metais teiktų socialinės globos paslaugų. Kaip alternatyva ilgalaikėi socialinei globai vis labiau populiarėja dienos socialinėms globos paslaugos asmens namuose. Šias paslaugas Utenos rajono socialinių paslaugų centro darbuotojai teikia asmenims su sunkia negalia, kuriems yra nustatytas nuolatinės slaugos poreikis Dienos socialinės globos paslaugos asmenų su sunkia negalia namuose sudarė 12 proc. visų teiktų socialinės globos paslaugų.

Apibendrinant galima teigti, kad dienos socialinė globa dienos centruose ar asmens namuose yra viena iš galimybių tenkinti neįgaliųjų ir senų žmonių socialinės globos poreikius, tačiau ne visuomet šių paslaugų pakanka. 2016 m. buvo maksimaliai tenkinamas ilgalaikės socialinės globos paslaugų poreikis. Daugiausia buvo suteikta bendrųjų paslaugų. Buvo teiktos specialiojo transporto organizavimo paslaugos, pagalba į namus, dienos socialinės globos paslaugos institucijoje ir kliento namuose, socialinės priežiūros paslaugos socialinės rizikos šeimoms. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų asmens namuose teikimas paslaugų gavėjų skaičiumi nežymiai kito. Vaikams iš socialinės rizikos šeimų bei jų tėvams, socialiai remtinų šeimų vaikams bei jų tėvams paslaugos teiktos ir vaikų dienos centruose.

Socialinių paslaugų pasiskirstymas įstaigose ir asmenų namuose 2016 m.

Socialines paslaugas teikiančių įstaigų duomenys, 2016 m.

6.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų analizė

Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų išvystymą atspindi Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. A1-23 „Dėl Socialinių paslaugų išvystymo normatyvų patvirtinimo“ patvirtinti Socialinių paslaugų išvystymo normatyvai. Žemiau esančioje lentelėje atsispindi Utenos rajono gyventojams tenkančių socialinių paslaugų santykis, vertinant pagal normatyvuose nustatytus socialinių paslaugų poreikius.

15 lentelė

6.1.1. Socialinės paslaugos ir jų gavėjai Utenos r. 2016 m. pagal nustatytus normatyvus

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	10 000 gyventojų tenka		38890 gyventojų tenka	
		vieta ¹	gavėjų ²	vieta ¹	gavėjų ²
1.	Senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos				
1.1.	Pagalba į namus	x	40	x	126
1.2.	Dienos socialinė globa / integrali pagalba į namus	x	7	x	46
1.3.	Dienos socialinė globa ir socialinė priežiūra įstaigoje (socialinių paslaugų centre, dienos centre, šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje, krizių centre ir kt.)	x	60 (kartu su 2.3 papunktyje nurodytais gavėjais)	x	0
1.4.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	2	x	1	x
1.5.	Trumpalaikė socialinė globa	1,2	x	3	x
1.6.	Ilgalaikė socialinė globa	20	x	120	x
2.	Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos				
2.1.	Pagalba į namus, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šeimos) namuose	x	10	x	12
2.2.	Dienos socialinė globa / integrali pagalba į namus	x	4	x	2
2.3.	Dienos socialinė globa ir socialinė priežiūra įstaigoje (socialinių paslaugų centre, dienos centre, šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje, krizių centre ir kt.)	x	60 (kartu su 1.3 papunktyje nurodytais gavėjais)	x	22
2.4.	Trumpalaikė socialinė globa	1,5	x	4	x
2.5.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	4	x	29	x

2.6.	Ilgalaikė socialinė globa:				
2.6.1.	grupinio gyvenimo namuose	2	x	0	x
2.6.2.	socialinės globos namuose	7	x	109	x
3.	Šeimos ir vaikai				
3.1.	Šeimos socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas jos namuose	x	43	x	191
3.2.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas socialinės priežiūros centre (dienos centre, socialinių paslaugų centre, vaikų dienos centre, paramos šeimai centre ir kt.):				
3.2.1.	vaikų	x	30	x	50
3.2.2.	šeimų	x	26	x	42
3.3.	Šeimos apgyvendinimas laikino gyvenimo namuose (įstaigoje motinoms ir vaikams, krizių centre ir kt.), savarankiško gyvenimo namuose	3,5 (kartu su 4.2 papunktyje nurodytais gavėjais)	x		x
3.4.	Pagalba globėjui (rūpintojui), įvaikintojui	x	4,5	x	39
3.5.	Dienos socialinė globa / integrali pagalba į namus ir pagalba į namus vaikui su negalia (jo šeimai)	x	1	x	0
3.6.	Dienos socialinė globa ir socialinė priežiūra įstaigoje (socialinių paslaugų centre, dienos centre, šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje ir kt.) vaikui su negalia	11	x	0	x
3.7.	Trumpalaikė socialinė globa vaikui su negalia	2	x	0	x
3.8.	Ilgalaikė socialinė globa vaikui su negalia:				
3.8.1.	grupinio gyvenimo namuose	0,3	x	0	x
3.8.2.	socialinės globos namuose	0,2	x	12	x
3.9.	Ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa likusiam be tėvų globos vaikui:				
3.9.1.	šeimynoje	2	x	55	x
3.9.2.	bendruomeniniuose vaikų globos namuose	4	x	0	x

3.9.3.	vaikų socialinės globos namuose	2	x	27	x
3.10.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose be tėvų globos likusiems jaunuoliams, paliekantiems institucinę globą	0,2	x	0	x
4.	Socialinės rizikos suaugę asmenys				
4.1.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens namuose, socialinės priežiūros centruose (dienos centre, socialinių paslaugų centre, krizių centre, paramos šeimai centre ir kt.)	x	8	x	30
4.2.	Asmens apgyvendinimas laikino gyvenimo namuose (įstaigoje motinoms ir vaikams, krizių centre ir kt.), savarankiško gyvenimo namuose	3,5 (kartu su 3.3 papunktyje nurodytais gavėjais)	x	64	x
4.3.	Apgyvendinimas nakvynės namuose ir laikino apnakvindinimo vietose	5,5	x	8	x
4.4.	Trumpalaikė socialinė globa psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigoje	1,5	x	0	x

¹ Vietų skaičius socialinių paslaugų įstaigoje.

² Vidutinis gavėjų skaičius per mėnesį.

Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyti normatyvai ir socialines paslaugas teikiančių įstaigų duomenys.

Kai kurie savivaldybės socialinių paslaugų išvystymo normatyvai neatitinka patvirtintų normatyvų – nesant socialinių paslaugų poreikio, savivaldybė neorganizuoja dienos socialinės globos institucijoje, trumpalaikės globos, ilgalaikės globos vaikams su negalia ar pagalbos į namus vaikams su negalia.

Utenos rajone 2016 m. nebuvo teikiamos socialinės priežiūros paslaugos socialinės priežiūros centruose suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims, vaikams su negalia; apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugos (senų žmonių, suaugusių asmenų su negalia, be tėvų globos likusių vaikų ar sulaukusių pilnametystės asmenų (iki 21 m.) po institucinės vaiko socialinės globos); dienos socialinės globos paslaugos vaikams su negalia; pagalba į namus vaikams su negalia ir jų šeimoms; trumpalaikė globa vaikams su negalia, šeimos nariams, globėjams, rūpintojams, dėl tam tikrų priežasčių (ligos, komandiruotės, atostogų, šeimos ar darbo išsipareigojimų ir kt.) laikinai ar darbo savaitę negalintiems prižiūrėti asmenų, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra, – „atokvėpio“ paslaugos ar tęstinės socialinės paslaugos darbo savaitę (paromis); socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas vaikams su negalia ir jų šeimoms, suaugusiems asmenims su negalia ir jų šeimoms, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms.

Utenos rajone 2016 m. socialinės paslaugos buvo teikiamos senyvo amžiaus asmenims, suaugusiems asmenims su negalia, vaikams su negalia, vaikams, likusiems be tėvų globos, socialinės rizikos asmenims, socialinės rizikos šeimose augantiems vaikams.

Senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia buvo teikiamos pagalbos į namus paslaugos ar skiriami pagalbos pinigai, specialiojo transporto paslaugos, dienos socialinės globos paslaugos namuose, sudarant sąlygas, kad žmonės kuo ilgiau gyventų jiems įprastoje aplinkoje. Asmenys, kuriems jau nepakako socialinių paslaugų namuose, buvo siunčiami į stacionarias socialinės globos įstaigas, kuriose jiems teikiama ilgalaikė socialinė globa.

6.1.2. Senyvo amžiaus ir suaugę asmenys su negalia

Senyvo amžiaus asmenims Utenos rajone teikiamos šios bendrosios socialinės paslaugos: informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, transporto organizavimas, sociokultūrinės paslaugos.

Pagalbos namuose paslaugos rajone teikiamos senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia. Daliai senyvo amžiaus asmenų (pvz., vienišiams, gyvenantiems Utenos rajone) nestacionarios socialinės paslaugos nėra teikiamos, nes ne visose seniūnijose yra galimybė teikti pagalbos į namus paslaugas, nors daugumos šių žmonių galimybės užsitikrinti fizinį, psichologinį ir socialinį saugumą yra ribotos.

Senyvas amžius, negalia, ekonominė situacija sąlygoja pagalbos į namus, socialinės globos, transporto organizavimo, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams ir kitų socialinių paslaugų poreikį. Senėjant visuomenei ir didėjant emigracijai, kada darbingo amžiaus asmenys išvyksta į užsienį, čia gyvenantiems jų senyvo amžiaus artimiesiems reikalinga pagalba, todėl Utenos rajone didėja socialinės priežiūros ir globos paslaugų poreikis.

6.1.3. Vaikai su negalia

Utenos rajono savivaldybėje yra įvairios socialinių paslaugų įstaigos neįgaliesiems, tačiau pats socialinių paslaugų tinklas nėra tinkamai subalansuotas, o socialinių paslaugų aprėptis ir pasirinkimas tam tikroms neįgaliųjų grupėms yra nepakankamas. Stiprioji neįgaliųjų socialinės integracijos Utenos rajono savivaldybėje sritis – neįgalių ir specialių poreikių turinčių vaikų bei jaunuolių ugdymas bei pagalba jų šeimoms. Nuo ikimokyklinio švietimo iki galutinių švietimo sistemos etapų – profesinio rengimo – rajono neįgaliesiems yra sudarytos geros ugdymo sąlygos.

Utenos vaikų lopšelyje-darželyje „Gandrelis“ ugdomi specialiųjų poreikių vaikai nuo 2 iki 7 metų amžiaus. Šią ugdymo įstaigą lanko Dauno, autizmo sindromus, judėjimo negalia, sulėtėjusios psichinės raidos, klausos ir daugelį kitų ligų turintys vaikai su negalia lopšelyje-darželyje veikia 10 grupių: 9 ikimokyklinio ugdymo grupės (iš jų - dvi grupės, skirtos vaikams, turintiems didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių), 1 priešmokyklinio ugdymo grupė. Vaikai, išskyrus

specialiųjų poreikių vaikus, turinčius didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, į grupes skirstomi pagal amžių. Pagalbos vaikui specialistų teikimu ir tėvų (globėjų) sutikimu, bendrosios paskirties ugdymo grupėse ugdomi vaikai, turintys fizinę negalią ir vystymosi raidos sutrikimų. Su šių grupių vaikais dirba specialistų komanda: auklėtojos, specialusis pedagogas, masažuotojas, kineziterapeutas, logopedas.

Mokykloje-vaikų darželyje „Eglutė“ ugdomi vaikai, turintys regėjimo negalią. Vaikai integruoti į bendrąsias grupes, ugdomi, atsižvelgiant į regos patologijos pobūdį, asmeninę vaiko patirtį. Kiekvienam neįgaliam vaikui sudaroma individualaus ugdymo programa, atitinkanti vaiko vystymosi lygį. Vaikų sveikata rūpinasi oftalmologai, tiflopedagogai, teikiama ir logopedo pagalba.

Utenos specialiojoje mokykloje – daugiafunkciame centre sutrikusio intelekto vaikai ugdomi nuo 7 iki 21 metų amžiaus. Centre veikia 3 skyriai: Specialiojo ugdymo skyrius, Dienos socialinės priežiūros ir globos skyrius, Socialinės globos skyrius. Įstaigoje teikiamos paslaugos sutrikusio intelekto jaunuoliams ir suaugusiems, organizuojamas neformalus mokymas ir užimtumas, darbinis ugdymas, teikiamos ilgalaikės globos bei kitos socialinės paslaugos. Asmenims su negalia nuo 21 metų Utenos specialiojoje mokykloje – daugiafunkciame centre teikiamos dienos, trumpalaikės, ilgalaikės socialinės globos paslaugos.

Pagalbos į namus paslaugas vaikams su negalia Utenos rajone teikia nevyriausybinė organizacija Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Utenos Viltis“, dirbanti su vaikais, turinčiais intelekto sutrikimų. Taip pat bendradarbiaujant su Socialinių paslaugų centru šiems vaikams teikiamos transporto paslaugos, skiriamos techninės pagalbos priemonės.

Utenos rajono pedagoginė psichologinė tarnyba teikia specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą Utenos rajone gyvenantiems vaikams, jų šeimoms ir mokytojams, padeda spręsti jo ugdymo ir psichologines problemas. Tarnyboje pagalbą teikia psichologai, logopedai, neurologai, specialieji pedagogai, tiflopedagogai, surdopedagogai.

6.1.4. Socialinės rizikos šeimos

Utenos rajono socialinių paslaugų centro darbuotojai 2016 m. metais 169 socialinės rizikos šeimoms teikė socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, transporto organizavimo, informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugas. Su socialinės rizikos šeimomis dirba 17 socialinių darbuotojų.

Utenos šeimos ir vaiko gerovės centre teikiama socialinė globa ne tik likusiems be tėvų globos vaikams, socialinės rizikos šeimų vaikams, moterimis su vaikais, patiriančiomis smurtą šeimoje. Įstaigoje yra 58 planinės vietos (40 - Vaikų globos skyriuje ir 18 – Paramos šeimai skyriuje). Paramos šeimai skyriuje teikiamos nestacionarios ir stacionarios paslaugos smurtą patyrusiems asmenims ir šeimoms, išgyvenančioms krizinę situaciją. 2016 m. šiame skyriuje paslaugos buvo suteiktos 25 socialinės rizikos šeimoms. Suaugusiems asmenims ir vaikams buvo suteiktos laikino apnakvindinimo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, asmens higienos, skalbimo paslaugos, buvo teikiamos ir psichologo konsultacijos. Taip pat šioje įstaigoje yra įsikūrusi asociacija „Utenos apskrities vyrų krizių centras“, kurioje teikiamos paslaugos į krizinę situaciją patenkantiems vyrams ir jaunuoliams.

Socialinės rizikos vaikams ir socialinės rizikos šeimoms paslaugas teikia Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo centre įsikūręs Dienos centras. 2016 m. 72 socialinės rizikos vaikams ir jų tėvams buvo teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos: bendravimas, konsultavimas, kasdienio gyvenimo įgūdžių ugdymas, dalyvaujant savitarpio pagalbos grupėse, sociokultūrinės paslaugos: laisvalaikio organizavimas, pagalba pamokų ruošoje, psichologo konsultacijos. 40 socialinės rizikos asmenų gavo maitinimo organizavimo paslaugą, 30 asmenų pasinaudojo asmens higienos (drabužių skalbimo) paslaugomis. Su socialinės rizikos vaikais ir jų šeimos nariais dirba 2 socialinės pedagogės, soc. darbuotojo padėjėja, psichologė, būrelių vadovai.

Kaip ir daugelyje Lietuvos rajonų, socialinės rizikos šeimų skaičius nemažėja. Pagrindinės priežastys – ilgalaikis nedarbas, įgūdžių stoka, socialinė izoliacija, alkoholizmas, konfliktai ir smurtas šeimoje. Glaudžiai bendradarbiaujant Utenos rajono socialinių paslaugų centro, rajono mokyklų, seniūnijų socialiniams darbuotojams, Vaiko teisių apsaugos skyriaus specialistams,

pastebimos ir į socialinės rizikos šeimų sąrašą įtraukiamos naujos socialinės rizikos šeimos, kurioms trūksta vaikų priežiūros įgūdžių, nesugebama užtikrinti pagrindinių savo vaiko teisių, dažnai savo vaikų atžvilgiu naudojamas fizinis smurtas.

6.1.5. Tėvų globos netekę vaikai

Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras – Utenos rajono savivaldybei pavaldi biudžetinė įstaiga, kurioje teikiama socialinė globa likusiems be tėvų globos vaikams, socialinės rizikos šeimų vaikams, moterimis su vaikais, patiriančiomis smurtą šeimoje. 2016 m. Utenos šeimos ir vaiko gerovės centre socialinės globos paslaugas gavo daugiau kaip 70 vaikų, netekusių tėvų globos. Vykdamas numatytas veiklas, vaikams buvo teikiamos socialinės paslaugos: informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo organizavimo, aprūpinimo būtiniaisiais drabužiais ir avalyne paslaugos, transporto organizavimas, sociokultūrinės paslaugos, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, laikinas apnakvindinimas, intensyvi krizių įveikimo pagalba, dienos globa, trumpalaikė socialinė globa, ilgalaikė socialinė globa. 25 socialinės rizikos šeimoms 2016 m. buvo teikiamos apgyvendinimo krizių centre paslaugos.

2016 m. Utenos rajone socialines paslaugas vaikams, netekusiems tėvų globos, teikė 6 šeimynos, jose buvo globojami 55 vaikai:

1. Šv. Teresės šeimyna (Užpaliai) – 13;
2. Onutės šeimyna (Vyžuonos) – 9;
3. Nijolės šeimyna (Utena) – 9;
4. Irmos šeimyna (Kuktiškės) – 10;
5. Šeimyna „Savi nameliai“ (Vyžuonos) – 8;
6. Šatrovienės šeimyna (Narkūnai) – 6.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos iniciatyva didžiuosius vaikų globos namus siekiama reorganizuoti tam, kad visi vaikai gyventų aplinkoje, kuo artimesnėje šeiminei aplinkai. Siekiant šio tikslo, prioritetu išlieka vaiko globos šeimoje, šeimynų steigimosi bei įvaikinimo skatinimas. Ypač svarbu, kad vaikai augtų aplinkoje, kuo artimesnėje šeiminei aplinkai, todėl Vaikų teisių apsaugos skyriaus duomenimis 2016 m. numatoma skatinti šeimas globoti tėvų globos netekusius vaikus.

7. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius savivaldybėje 2016 m.

16 lentelė

Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius savivaldybėje 2016 m.

Eil. Nr.	Įstaigos	Socialinių darbuotojų skaičius		Socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius
		Iš viso	Iš jų finansuojamų iš valstybės biudžeto	
1.	Socialinių paslaugų įstaigose	71	69	114
1.1.	biudžetinėse	69	69	108
1.2.	viešosiose	2	-	6
2.	Savivaldybės administracijoje	9	-	-
	Iš viso:	80	69	114

Šaltinis: Socialines paslaugas teikiančių įstaigų, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriaus duomenys

Utenos rajono nevyriausybinėse organizacijose dirba 4 socialiniai darbuotojai. Didžiausias socialinių paslaugų teikėjas – Utenos socialinės globos namai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pavaldi įstaiga, teikianti ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugas ne tik Utenos, bet ir kitų rajonų neįgaliesiems. Įstaigoje dirba 15 socialinių darbuotojų ir 70 socialinių darbuotojų padėjėjų.

8. Ankstesnių metų socialinių paslaugų plano įgyvendinimo rezultatų trumpa apžvalga

2016 m. socialinių paslaugų plane buvo patvirtintos prioritetinių paslaugų rūšys:

1. Dienos socialinės globos bei socialinės priežiūros paslaugos senyvo amžiaus asmenims bei neįgaliesiems jų namuose, siekiant sumažinti ilgalaikės socialinės globos institucijoje poreikį;
2. Socialinės priežiūros paslaugos socialinės rizikos vaikams bei šeimoms (ypač vaikų dienos centrų paslaugos kaimo vietovėse);
3. Socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus bei neįgaliems asmenims.

Visos plane numatytos prioritetinės paslaugos buvo teikiamos rajono gyventojams. Prioritetinės paslaugų gavėjų grupės buvo: senyvo amžiaus asmenys, socialinės rizikos vaikai, socialinės rizikos šeimos, likę be tėvų globos vaikai.

Pagal patvirtintą socialinių paslaugų priemonių planą buvo tęsiamas bendrųjų socialinių paslaugų teikimas, ilgalaikės ir dienos socialinės globos paslaugų namuose teikimas neįgaliesiems, senyvo amžiaus asmenims ir likusiems be tėvų globos vaikams.

2016 metais ypač padaugėjo Socialinių paslaugų centro organizuojamos dienos socialinės globos paslaugos asmenų namuose gavėjų skaičius. Dėl šių paslaugų 2015 m. kreipėsi 17 asmenų, paslaugos buvo teikiamos 13 asmenų su sunkia negalia, o 2016 m. šios paslaugos buvo teikiamos 48 asmenims su sunkia negalia. Šias paslaugas teikė 1 socialinis darbuotojas ir 13 socialinio darbuotojo padėjėjų. Daliai asmenų su negalia, kuriems nepakanka pagalbos į namus paslaugų, šios paslaugos yra alternatyva ilgalaikės socialinės globos paslaugoms, kurių poreikis rajone kasmet auga.

Visiškai tenkinamas buvo asmenų su sunkia negalia paslaugų poreikis, nes jiems paslaugos buvo teikiamos iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinių dotacijų lėšų bei jų pačių mokesčio už paslaugas dalies.

2017 m. Utenos rajono socialinių paslaugų centras pradeda įgyvendinti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą projektą „Integruotų socialinės globos ir slaugos paslaugų teikimas asmens namuose Utenos rajono savivaldybėje“. Projekto tikslas – suteikti integraciją pagalbą (socialinę globą ir slaugą) neįgaliems darbingo amžiaus ir senyvo amžiaus asmenims bei konsultacinę pagalbą jų šeimų nariams. Vykdytojas suburs keturias mobilias komandas, aprūpins jas darbui reikalingais automobiliais, įranga, sanitarinėmis ir higienos priemonėmis. Projekto vykdytojas integraciją pagalbą teiks Utenos miesto ir Utenos rajono (kaimiškų vietovių) gyventojams. Projekto vykdytojas dirbs su neįgaliais darbingo ir senyvo amžiaus asmenimis.

2017 m. metais svarbu išlaikyti teikiamų socialinių paslaugų įvairovę bei apimtį. Didėjant socialinių paslaugų poreikiui bei siekiant geresnės teikiamų paslaugų kokybės, turi būti plečiamas ne tik socialinių paslaugų įstaigų tinklas, bet ir užtikrinama bendruomenės, organizacijų, ginančių žmonių socialinių grupių interesus ir teises, pagalba.

III SKYRIUS UŽDAVINIAI IR PRIEMONIŲ PLANAS

9. Prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys

Atsižvelgiant į rajono socialinę demografinę situaciją, išskiriamos:

1. Prioritetinės socialinių paslaugų gavėjų grupės, kurioms reikia teikti ar plėsti socialines

paslaugas:

- 1.1. neįgalieji;
- 1.2. senyvo amžiaus asmenys;
- 1.3. socialinės rizikos šeimos;
- 1.4. likę be tėvų globos vaikai.

Siekiant gerinti socialinių paslaugų infrastruktūrą ir užtikrinti geros kokybės socialinių paslaugų teikimą, numatomos šios prioritetinės socialinių paslaugų rūšys:

1. Socialinės priežiūros (pagalbos į namus) paslaugų teikimas neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims, skatinant nevyriausybinę organizacijų įsitraukimą į paslaugų teikimą.
2. Dienos socialinės globos bei socialinės priežiūros paslaugos senyvo amžiaus asmenims bei neįgaliesiems jų namuose, siekiant sumažinti ilgalaikės socialinės globos institucijoje poreikį.
3. Kompleksinių paslaugų šeimai teikimas, įkuriant bendruomeninius šeimos namus.
4. Socialinės priežiūros paslaugos socialinės rizikos vaikams bei šeimoms (ypač vaikų dienos centrų paslaugos kaimo vietovėse);
5. Trumpalaikės socialinės globos (atokvėpio) paslaugų asmenims su negalia, senyvo amžiaus neįgaliesiems, vaikams su negalia teikimas.
6. Grupinio gyvenimo namų įkūrimas asmenims su kompleksine negalia.
7. Bendruomeninių paslaugų plėtra;

10. Priemonių planas 2017 m.

17 lentelė

Socialinių paslaugų priemonių planas 2017 m.

1 tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I skyriuje				
Užtikrinti ir plėtoti nestacionarias paslaugas kaip alternatyvą stacionarioms socialinėms paslaugoms.				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Eur, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1. Užtikrinti bendrųjų socialinių paslaugų teikimą rajono gyventojams	1.1. Plėtoti specialiojo transporto paslaugų teikimą socialinių paslaugų gavėjams	Savivaldybės biudžeto lėšos	Utenos rajono socialinių paslaugų centras	Apie 70 Utenos rajono neįgaliųjų asmenų galės pasinaudoti specialiojo transporto paslaugomis
	1.2. Pagalbos į namus paslaugų teikimas atsižvelgiant į nustatytus poreikius ir finansines galimybes	Savivaldybės biudžeto lėšos	Utenos rajono socialinių paslaugų centras	Pagalbos į namus paslaugas gaus apie 135 senyvo amžiaus ir neįgalių žmonių.
	1.3. Skirti pagalbos pinigų nesant galimybei teikti pagalbos į namus paslaugas	Savivaldybės biudžeto lėšos	Utenos rajono socialinių paslaugų centras	Pagalbos pinigų gaus apie 20 socialinių paslaugų gavėjų
	1.4. Tęsti socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų finansavimą	Valstybės biudžeto lėšos, savivaldybės	Savivaldybės administracija, NVO	Bus finansuojami projektai, pagal kuriuos neįgaliesiems bus teikiamos įvairios

		biudžeto lėšos		paslaugos ir organizuojamos įvairios veiklos
	1.5. Stiprinti nevyriausybinių organizacijų veiklą, teikiant pagalbą asmenims su negalia, taip pat asmenims, patiriantiems socialinę atskirtį	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija, NVO	NVO teiks Utenos rajono gyventojams bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas; socialinės reabilitacijos paslaugas
	1.6. Užtikrinti socialiai remtinių asmenų (šeimų) galimybę gauti nemokamą maitinimą ir asmens higieną	Savivaldybės biudžeto lėšos	VŠĮ Krizių centras „Angelų pieva	Nemokamo maitinimo ir asmens higienos paslaugas gaus 65 asmenys kas mėnesį
	1.7. Finansuoti teikiamas intensyvios krizių įveikimo pagalbos, laikino apnakvindinimo, apgyvendinimo krizių centre paslaugas socialinės rizikos šeimoms, jose augantiems vaikams ir asmenims, atsidūrusiems krizinėje situacijoje, šeimynose bei kitose institucijose	Savivaldybės biudžeto lėšos	Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras	Intensyvios krizių įveikimo pagalbos, apgyvendinimo krizių centre, laikino apnakvindinimo paslaugas gaus apie 50 socialinės rizikos šeimų
1.2. Tęsti socialinės priežiūros paslaugų teikimą socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams	1.2.1. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų teikimas socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams	Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos	Utenos rajono socialinių paslaugų centras, Utenos jaunimo mokyklos dienos centras, Sudeikių mokykla-daugiafunkcis centras, seniūnijos	Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos bus teikiamos 170 socialinės rizikos šeimų
1.3. Užtikrinti būsto ir (ar) aplinkos pritaikymo neįgaliesiems programos vykdymą	1.3.1. Būsto ir (ar) aplinkos pritaikymo neįgaliesiems poreikio nustatymas	-	Utenos rajono savivaldybės administracija	Bus žinomas būsto ir (ar) aplinkos pritaikymo poreikis (bus pritaikomas būstas 5

savivaldybėje				neįgaliųjų poreikiams)
	1.3.2. Būsto ir (ar) aplinkos pritaikymo neįgaliems asmenims darbų atlikimo organizavimas ir apmokėjimas už atliktus darbus	Valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšos	Utenos rajono savivaldybės administracija	Būstas ir (ar) aplinka bus pritaikoma atitinkamam asmenų skaičiui, atsižvelgiant į turimų lėšų kiekį.
1.4. Organizuoti maisto teikimą iš ES intervencinių atsargų labiausiai nepasiturintiems Utenos r. gyventojams	1.4.1. Paramos maisto produktais labiausiai skurstantiems gyventojams programos įgyvendinimas	-	Savivaldybės administracija, Raudonojo kryžiaus draugija	Numatomas gavėjų skaičius apie 3200
2 tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I skyriuje Užtikrinti esamo ilgalaikės, trumpalaikės, dienos socialinės globos paslaugų poreikio tenkinimą rajono gyventojams.				
2.1. Organizuoti kokybiškų ilgalaikės, trumpalaikės, dienos socialinės globos paslaugų teikimą vaikams, neįgaliems asmenims, senyvo amžiaus asmenims	2.1.1. Užtikrinti kokybiškų ilgalaikės, dienos socialinės globos paslaugų teikimą ir finansavimą Utenos r. savivaldybės gyventojams	Valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšos, paslaugų gavėjų lėšos	Savivaldybės administracija, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius, socialinės globos paslaugas teikiančios institucijos	Kokybiškos socialinės globos paslaugos bus teikiamos asmenims, kuriems nustatytas šių paslaugų poreikis
	2.1.2. Finansuoti ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams bei socialinės rizikos vaikams	Valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija, Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras, šeimynos	Trumpalaikės ir ilgalaikės globos paslaugas socialinės globos įstaigose bei šeimynose gaus apie 100 tėvų globos netekusių vaikų
	2.1.3. Pagalbos pinigų šeimoms, globojančioms (rūpinančioms) ar prižiūrinčioms nesusietus giminystės ryšiais vaikus,	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Šeimos bus skatinamos rūpintis tėvų globos netekusiais vaikais

	skyrimas.			
	2.1.3. Finansuoti dienos socialinės globos paslaugas (institucijoje) asmenims su negalia	Valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšos, paslaugų gavėjų lėšos	Savivaldybės administracija, Utenos specialioji mokykla-daugiafunkcis centras	Dienos globos paslaugas socialinės globos įstaigose gaus apie 20 asmenų su negalia
	2.1.4. Finansuoti dienos socialinės globos paslaugas asmenims su sunkia negalia (jų namuose)	Valstybės biudžeto lėšos, asmenų lėšos	Savivaldybės administracija, Utenos rajono socialinių paslaugų centras	Dienos socialinės globos paslaugas namuose gaus apie 50 asmenų su sunkia negalia
	2.1.5. Finansuoti apgyvendinimo krizių centre ir nakvynės namuose (laikino apnakvindinimo) paslaugas socialinės rizikos asmenims ir šeimoms	Savivaldybės biudžeto lėšos, paslaugų gavėjų lėšos	Savivaldybės administracija	Paslaugas VŠĮ Krizių centre „Angelų pieva“ gaus 15 socialinės rizikos asmenų kiekvieną mėnesį, Utenos šeimos ir vaiko gerovės centre - pagal poreikį.
2.2. Didinti socialinės globos paslaugų aprėptį ir prieinamumą	2.2.1. Plėtoti dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose asmenims su sunkia negalia kaimiškose vietovėse asmens namuose	Valstybės biudžeto lėšos, socialinių paslaugų gavėjų lėšos	Savivaldybės administracija, Utenos rajono socialinių paslaugų centras	Suaugusiems ir senyvo amžiaus asmenims su sunkia negalia bus teikiamos dienos socialinės globos paslaugos namuose (iki 20 asmenų per mėnesį)
	2.2.2. Teikti integralios pagalbos paslaugas asmenims su negalia jų namuose	Valstybės biudžeto lėšos, socialinių paslaugų gavėjų lėšos	Utenos rajono socialinių paslaugų centras	Neįgaliems darbingo amžiaus ir senyvo amžiaus asmenims 5 mobilios komandos teiks integralios pagalbos paslaugas 50 asmenų namuose

3 tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I skyriuje Gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę bei užtikrinti informacijos apie socialines paslaugas prieinamumą gyventojams.				
3.1. Vykdyti teikiamų socialinių paslaugų kokybės kontrolę (stebėseną)	3.1.1. Socialinės priežiūros paslaugų teikimo kokybės kontrolė	Nereikės	Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius, Vaiko teisių apsaugos skyrius	Bus applančytos visos socialinės rizikos šeimos, reguliariai vertinamas paslaugų poreikis.
	3.1.2. Pagalbos į namus paslaugų teikimo kokybės kontrolė	Nereikės	Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius, seniūnijos, Utenos rajono socialinių paslaugų centras	Pagal galimybes bus applančyti paslaugų gavėjai, atliktas kasmetinis poreikių paslaugoms vertinimas.
	3.1.3. Dienos socialinės globos asmens namuose ir institucijoje paslaugų teikimo kokybės kontrolė	Nereikės	Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius, Utenos rajono socialinių paslaugų centras	Bus atliktas kasmetinis poreikio paslaugoms vertinimas.
3.2. Užtikrinti socialines paslaugas teikiančių darbuotojų kvalifikacijos kėlimą	3.2.1. Dalyvavimas mokymuose, seminaruose socialinių paslaugų teikimo klausimais	Savivaldybės biudžeto lėšos, Valstybės biudžeto lėšos	Įstaigų vadovai	Darbuotojai kels kvalifikaciją
	3.2.2. Galimybių kelti kvalifikaciją užtikrinimas	Savivaldybės biudžeto lėšos, Valstybės biudžeto lėšos	Įstaigų vadovai	Įstaigų vadovai, organizuodami darbus ir siekdami paslaugų kokybės, sudarys sąlygas darbuotojams dalyvauti mokymuose.
	3.2.3. Konsultuoti seniūnijų socialinio darbo organizatorius socialinių paslaugų teikimo klausimais	Nereikės	Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius, Socialinių paslaugų centro	Socialiniams darbuotojams pateikiama naujausia informacija apie socialinių paslaugų

			direktorius	skyrimą ir teikimą
	3.2.4. Bendradarbiauti su institucijomis, teikiančiomis NVO, labdaros ir paramos fondais modernizuojant ir plečiant socialinių paslaugų infrastruktūrą Utenos rajone	Nereikės	Savivaldybės administracija, įstaigų vadovai	Utenos rajone veikiančioms įstaigoms bus sudarytos sąlygos dalyvauti projektinėje veikloje, modernizuoti ir plėsti socialinių paslaugų infrastruktūrą
4 tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I skyriuje Užtikrinti perėjimą nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams				
4.1. Plėtoti socialines paslaugas vaikams ir šeimoms	4.1.1. Organizuoti kompleksinės pagalbos teikimą šeimai ir vaikams	Projektinės lėšos, ES – 322,947 tūkst. eurų	Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras, NVO, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius,	Įsteigti Bendruomeniniai šeimos namai Utenos šeimos ir vaiko gerovės centre. Įgalinta 1 NVO. Projekto metu bus teikiama psichosocialinė pagalba asmenims, išgyvenantiems krizę ar patyrusiems traumuojančius emocinius išgyvenimus. Pozityvios tėvystės mokymai ir vaikų priežiūros paslaugos ir pavėžėjimo paslaugos bus teikiamos asmenims, gaunantiems pozityvios tėvystės mokymų paslaugas, vaikų priežiūros paslaugas

				2017-2020 m. kompleksines paslaugas šeimai gautų 382 asmenų.
4.2. Įgyvendinti institucinės globos perėjimo prie globos bendruomenėje priemonės	4.2.1. Organizuoti socialinę globą (rūpybą) be tėvų globos (rūpybos) likusiems vaikams budinčių ir socialinių globėjų šeimose.	Savivaldybės biudžeto lėšos, Valstybės biudžeto lėšos	Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius, Vaiko teisių apsaugos skyrius, Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras	Parengtos 3 budinčių ir socialinių globėjų šeimos, kurios teiktų laikinąją (trumpalaikę) socialinę globą (rūpybą) 6 ir daugiau tėvų globos netekusiems vaikams, iki bus išspręstas jų globos (rūpybos) klausimas.
	4.2.2. Bendruomeninių namų vaikams steigimas	Savivaldybės biudžeto lėšos	Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius, Vaiko teisių apsaugos skyrius, Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras	Paieška, įsigijimas ar nuomojamas pastatas, kuriame numatoma apgyvendinti vaikus, netekusius tėvų globos, iš institucijos.
	4.2.3. Įgyvendinti socialinių paslaugų prieinamumą vaikams globojančioms šeimoms, globėjams (rūpintojams), įtėviams ar besirengiantiems jais tapti asmenims. (GIMK) programa.	Valstybės biudžeto lėšos	Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras	Atestuoti socialiniai darbuotojai vykdys globėjų (rūpintojų) ar įtėvių paiešką, atranką, konsultavimą, jų rengimą ir pagalbą. Bus baigiami įvadinių mokymų užsiėmimai socialinių globos

				įstaigų darbuotojams, dirbantiems su vaikais.
	4.2.4. Pagalbos pinigų mokėjimas vaikų globojančioms šeimoms	Savivaldybės biudžeto lėšos	Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius	Teikiamos socialinės globos paslaugos vaikams, siekiama mažinti globojamų (rūpinamų) vaikų skaičių institucijoje. Planuojama mokėti 1 BSI už kiekvieną globojamą vaiką.
	4.2.5. Informuoti visuomenę apie įvaikinimą, globą (rūpybą), skatinant prisidėti prie stacionarios vaikų globos mažinimo	Valstybės biudžeto lėšos	Vaiko teisių apsaugos skyrius, Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras	Vaikų globėjams (rūpintojams) organizuojamos konsultacijos ir mokymai, suteikiant žinių ir kompetencijų, reikalingų auginant globojamus (rūpinamus) ir įvaikintus vaikus

11. Regioninių socialinių paslaugų poreikis 2017 m.

18 lentelė

Regioninių socialinių paslaugų poreikis

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Socialinės globos įstaiga	Mastas (vietų sk.)
1	2	3	4
1.	Ilgalaikė socialinė globa	Aknystos socialinės globos namai Zarasų socialinės globos namai Visagino socialinės globos namai Pabradės socialinės globos namai Strūnos socialinės globos namai VšĮ „Giraitės namai“	12 10 3 2 1 1
2.	Trumpalaikė socialinė globa	Pabradės socialinės globos namai Zarasų socialinės globos namai	1 2

**IV SKYRIUS
FINANSAVIMO PLANAS**

12. Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai

19 lentelė

Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas	Pagal planines išlaidas	
		Praėję metai	Einamieji metai	Ateinantys metai
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms, tūkst. Eur	1164,4	1249,0	1350,0
1.1.	Palyginti su bendru savivaldybės biudžetu, proc.	3,7	4,2	4,5
2.	LR valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, tūkst. Eur	663,8	802,0	821,0
	iš jų:			
2.1.	socialinės rizikos šeimų socialinei priežiūrai organizuoti	117,4	165,3	180,5
2.2.	asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti	229,3	236,7	240,5
2.3.	vaikų globos (rūpybos) išmokoms	317,1	400,0	400,0
3.	ES struktūrinių fondų lėšos, tūkst. Eur	-	117,0	-
4.	Asmenų mokėjimai už socialines paslaugas, tūkst. Eur	395,5	415,5	420,0
5.	Kitos lėšos, tūkst. Eur (įstaigų, perimtų iš apskričių, finansavimui)	96,5	69,0	55,0

Saltinis. Finansų skyriaus, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriaus duomenys

12.1. Socialinių paslaugų finansavimo šaltinių įvertinimas

2017 m. savivaldybės biudžeto planinės išlaidos socialinėms paslaugoms (be valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų ir specialiųjų lėšų), lyginant su 2016 m. išlaidomis, didėja beveik 84,6 tūkst. Eur. Numatoma, kad 2017 m. valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybės biudžetui lėšos, skirtos socialinėms paslaugoms, lyginant su 2016 m., didės 138,2 tūkst. Eur, nes poreikis socialinėms paslaugoms auga.

13. Socialinių paslaugų finansavimo iš savivaldybės biudžeto būdai

20 lentelė

Socialinių paslaugų finansavimo iš savivaldybės biudžeto būdai

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Lėšos (tūkst. Eur)	
		praėję metai (2016 m.)	einamieji metai (2017 m.)
1.	Socialinių paslaugų pirkimas	150,6	170,6
1.1.	VšĮ Utenos Kristaus žengimo į dangų parapijos globos namai	106,1	109,6

1.2.	Šeimynos	44,5	61,0
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas	967,5	988,9
	Iš jo:		
2.1.	Savivaldybės pavaldumo įstaigoms:	811,4	810,9
	Utenos rajono socialinių paslaugų centras	205,4	197,0
	Utenos specialioji mokykla–daugiafunkcis centras	53,3	64,9
	Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras	378,8	381,2
	Utenos rajono savivaldybės Leliūnų socialinės globos namai	110,0	95,6
	Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo centras	41,7	49,7
	Sudeikių mokykla–daugiafunkcis centras	22,2	22,5
2.2.	SADM pavaldžioms įstaigoms (regioninėms socialinių paslaugų įstaigoms) pagal lėšų kompensavimo sutartis	156,1	178,0
	Utenos socialinės globos namai	105,6	115,0
	Aknystos socialinės globos namai	24,6	30,0
	Zarasų socialinės globos namai	13,1	15,0
	Visagino socialinės globos namai	4,4	6,0
	Pabradės socialinės globos namai	6,5	8,0
	Strūnos socialinės globos namai	1,9	4,0
2.3.	nevyriausybių organizacijų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	-	-
3.	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybiniams organizacijoms (neįgaliųjų draugijoms)	10,0	14,3
4.	Finansavimas vykdant socialinių paslaugų programas	36,3	75,2
	Iš viso:	1164,4	1249,0

Šaltinis. Finansų skyriaus, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriaus, Socialinių paslaugų centro duomenys

14. Lėšos, reikalingos žmogiškųjų išteklių plėtrai

Socialines paslaugas teikiančiose įstaigose yra numatytos lėšos darbuotojų kvalifikacijai kelti. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. A1-107 „Dėl specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams socialinei priežiūrai socialinės rizikos šeimoms teikti skyrimo socialinių darbuotojų, teikiančių socialinę priežiūrą socialinės rizikos šeimoms, supervizijoms ir iš dalies profesinės kompetencijos tobulinimui 2016 metais finansuoti“ numatyta socialiniams darbuotojams, teikiantiems socialinę priežiūrą rizikos šeimoms, iš savivaldybėms skirtų specialių tikslinių dotacijų finansuoti supervizijas ir iš dalies – profesinės kompetencijos tobulinimą. Utenos rajono socialinių paslaugų centrui 2017 m. skirta 3100,00 Eur.

15. Savivaldybės finansinių galimybių palyginimas su numatytu priemonių finansavimu

2017 m. Utenos rajono savivaldybės administracijos Socialinės apsaugos plėtojimo programoje numatytos priemonės bus finansuojamos iš savivaldybės ir valstybės biudžetų.

Iš Utenos rajono savivaldybės biudžeto 2017 m. socialinėms paslaugoms numatoma skirti 1249,0 tūkst. Eur. Socialinėms paslaugoms skiriama biudžeto dalis nėra pakankama, kad visiškai patenkintų esamus gyventojų poreikius.

Savivaldybės finansinės galimybės, kaip ir daugelyje Lietuvos savivaldybių, yra ribotos,

todėl socialinių paslaugų gyventojams teikimas organizuojamas atsižvelgiant į prioritetines socialinių paslaugų rūšis:

1. Socialinės paslaugos asmens namuose.
2. Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens namuose.
3. Ilgalaikės socialinės globos ir dienos socialinės globos paslaugos.

15.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų įvertinimas.

Socialinės atskirties prevencija ir socialinė integracija vykdoma keliomis pagrindinėmis kryptimis: darbas su neįgaliaisiais, senyvo amžiaus žmonėmis, socialinės rizikos šeimomis bei šiose šeimose augančiais vaikais. Šioms veikloms yra tikslinga rengti atskiras socialines programas, ir jas įgyvendinti, organizuoti kompleksinių paslaugų teikimą Utenos rajone. Siekiant efektyvinti socialinių paslaugų organizavimą, būtina skatinti socialinių darbuotojų kvalifikacijos kėlimą, plėtoti bendradarbiavimą su kitomis įstaigomis, intensyvinti socialinių įstaigų vykdomos veiklos viešinimą (per rajono masinės informacijos priemones, susitikimus, pasitarimus, seminarus kt.), skatinti visuomeninių organizacijų veiklą.

Utenos rajono savivaldybėje kintant demografinėi situacijai, didėja socialinių paslaugų poreikis ir organizuojamų socialinių paslaugų nepakanka.

2017 m. socialinės paslaugos bus teikiamos didesniai skaičiui gyventojų. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos teikiamos didesniai skaičiui socialinės rizikos šeimų ir jose augantiems vaikams Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo centro Dienos centre.

Kadangi didėja pensinio amžiaus asmenų skaičius rajone, kasmet didėja ilgalaikės socialinės globos paslaugų poreikis, tačiau nesant papildomų lėšų šioms paslaugoms finansuoti 2017 m. numatomas prioritetas šias paslaugas skiriant vienišiams, senyvo amžiaus asmenims su sunkia negalia, kuriems nepakanka socialinės priežiūros paslaugų, kurių gyvenimo sąlygos nėra pritaikytos asmens slaugymui namuose. Bus plečiamas dienos socialinės globos namuose asmenims su negalia teikimas kaip alternatyva ilgalaikės socialinės globos paslaugoms stacionariose globos įstaigose. Utenos rajono socialinių paslaugų centro įgyvendinamas Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą projektą „Integruotų socialinės globos ir slaugos paslaugų teikimas asmens namuose Utenos rajono savivaldybėje“ suteiks galimybę asmenims su sunkia negalia gauti integralią pagalbą (socialinę globą ir slaugą) bei konsultacinę pagalbą jų šeimų nariams. Projekto vykdytojas integralią pagalbą teiks Utenos miesto ir Utenos rajono (kaimiškų vietovių) gyventojams. Projekto vykdytojas dirbs su neįgaliais darbingo ir senyvo amžiaus asmenimis, kuriems yra nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis.

2017 metais toliau bus skiriamas didelis dėmesys teikiamoms socialinės priežiūros paslaugoms ir jų kokybei: šios paslaugos sudaro galimybę neįgaliesiems asmenims kuo ilgiau gyventi savoje aplinkoje.

Pažymėtina, jog į socialinių paslaugų teikimą vis aktyviau įsitraukia ir rajone veikiančios nevyriausybinės organizacijos, tačiau organizacijų iniciatyvos dar labai trūksta kaimiškose rajono vietovėse. Šiuo metu kaimo ir mažų miestelių gyventojai turi mažiau galimybių gauti reikiamas socialines paslaugas, šiose vietovėse trūksta įvairesnių visų socialinių grupių poreikius atitinkančių socialinių paslaugų.

Vis dar nemaža dalis nestacionarių socialinių paslaugų savivaldybės gyventojams nėra teikiamos. Paslaugų teikimui savivaldybei trūksta lėšų, nevyriausybiniam sektoriuje naujos socialinių paslaugų rūšys taip pat menkai plėtojamos.

Atsižvelgiant į finansines savivaldybės galimybes ir į kasmet didėjantį socialinių paslaugų poreikį, tikslinga ieškoti pigesnių socialinių paslaugų. Viena iš socialinių paslaugų užtikrinimo krypčių yra socialinės paslaugos asmens namuose, tai pagalbos į namus paslaugos, integralios pagalbos paslaugos neįgaliesiems ir jų artimiesiems. Tai perspektyvi veiklos plėtros sritis, nes pirmiausiai ekonomiškai palanki ir psichologiškai priimtinausia klientui bei labiausiai individualizuota, o tai reiškia, kad teikiama socialinių paslaugų kokybė yra optimali.

V SKYRIUS PLĖTROS VIZIJA IR PROGNOZĖ

16. Socialinių paslaugų plėtros vizija

Kurti gyventojų poreikius atitinkantį socialinių paslaugų įstaigų tinklą, siekti socialinių paslaugų prieinamumo bendruomenėje ir šeimose, užtikrinti reikalingų socialinių paslaugų teikimą ir tęstinumą.

17. Prognozuojamos socialinės paslaugos

Teikiant socialines paslaugas bus orientuojamasi į prioritetines socialinių paslaugų gavėjų grupes: neįgaliuosius asmenis, senyvo amžiaus asmenis, socialinės rizikos vaikus, socialinės rizikos šeimoms ir be tėvų globos likusius vaikus. Šioms gavėjų grupėms plėtojant paslaugas ypatingas dėmesys bus skiriamas nestacionarių socialinių paslaugų teikimui. Nestacionarios socialinės paslaugos tiek ekonominiu, tiek socialiniu požiūriu kur kas efektyvesnės nei stacionarių socialinių paslaugų įstaigų teikiamos globos paslaugos.

Vykdyt perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų pertvarką, savivaldybėje būtina plėtoti ir remti nestacionarias bendruomenines paslaugas. Tokio pobūdžio paslaugos yra prioritetinės, labiau atitinka šiuolaikinę paslaugos gavėjo gerovę. Paslaugos, kurios yra artimiausios ateities siekiamybė, turėtų būti: ilgalaikė/trumpalaikė socialinė globa šeimynose (šiuo metu jų yra šešios), profesionalūs globėjai tėvų globos netekusiems vaikams, laikino „atokvėpio“ paslaugos. Tikslinga būtų įsteigti palydimosios globos namus – pakopą jaunuolių kelyje į savarankišką gyvenimą.

Per ateinančius 3 metus Utenos rajono savivaldybėje prognozuojamos (plečiamos) šios socialinės paslaugos:

- pradėti teikti trumpalaikės socialinės globos ir „atokvėpio“ paslaugas asmenims su proto negalia;
- teikti integralios pagalbos į namus paslaugas neįgaliems darbingo amžiaus, senyvo asmenims ir jų šeimoms (paslaugas gaus apie 50 asmenų).
- plėsti socialinės globos paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams, siekiant suteikti saugią šeimos aplinką ir individualias socialines paslaugas bet kuriuo paros metu be tėvų globos likusiam vaikui, siekiant jį grąžinti į biologinę šeimą, įvaikinti arba nustatyti nuolatinę globą šeimoje;
- stiprinti globėjų (rūpintojų) ir įtėvių paieškos, atrankos ir rengimo paslaugos teikimą, siekiant vaikus globoti (rūpinti) šeimos aplinkoje ar juos įvaikinti, skatinti globėjus periodinėmis pinigėmis išmokomis;
- be tėvų globos likusiems vaikams kurti alternatyvias paslaugas bendruomenėse; labiau rūpintis pilnametystės sulaukusiais globotiniais - kurti grupinio gyvenimo namus, ruošti savarankiškam gyvenimui, teikiant palydimąsias globos paslaugas;

2017 m. siekiama užtikrinti, kad socialinės paslaugos Savivaldybėje būtų teikiamos efektyviai, tenkinant būtinus asmens poreikius, asmenys bus skatinami spręsti socialines problemas bendruomenėje. Būtina skatinti socialinio sektoriaus objektų (socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros, mokymo, švietimo ir kt. įstaigų, nevyriausybinų organizacijų) glaudų bendradarbiavimą.

Utenos rajono socialinių paslaugų centras pradeda vykdyti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą projektą „Integruotų socialinės globos ir slaugos paslaugų teikimas asmens namuose Utenos rajono savivaldybėje“. Projektui įgyvendinti skiriama 390,0 tūkst. eurų. Projekto tikslas – suteikti integralią pagalbą (socialinę globą ir slaugą) neįgaliems darbingo amžiaus ir senyvo amžiaus asmenims bei konsultacinę pagalbą jų šeimų nariams. Vykdytojas suburs keturias mobilias komandas, aprūpins jas darbui reikalingais automobiliais, įranga, sanitarinėmis ir higienos priemonėmis. Projekto vykdytojas integralią pagalbą teiks Utenos miesto

ir Utenos rajono (kaimiškų vietovių) gyventojams. Projekto vykdytojas dirbs su neįgaliais darbingo ir senyvo amžiaus asmenimis.

2017 m. Utenos rajono savivaldybė pradeda įgyvendinti Utenos rajono bendruomeninių šeimoms namų socialinių paslaugų projektą. Jo tikslas – sudaryti sąlygas Utenos rajono šeimoms gauti kompleksiskai teikiamas paslaugas, siekiant suteikti galimybę šeimoms įveikti iškilusius sunkumus ir krizes. Utenos rajono šeimoms bus sudarytos galimybės gauti kompleksines paslaugas vieno langelio principu: paslaugų šeimai teikimo organizavimas, koordinavimas, informavimas ir konsultavimas Bendruomeniniuose šeimoms namuose, psichosocialinė pagalba, pozityvios tėvystės mokymai bei vaikų priežiūros paslaugos. Bendruomeninių šeimoms namų funkciją vykdys Utenos šeimoms ir vaiko gerovės centras, projekto partneriai: Utenos apskrities vyrų krizių centras. Projekto trukmė 48 mėnesiai.

18. Savivaldybės biudžeto augimo perspektyva ir numatomas pokytis

2017 metų savivaldybės biudžetą sudaro 30095,6 tūkst. Eur pajamų ir tiek pat asignavimų išlaidoms ir turtui įsigyti. 2017 m., lyginant su 2016 m., sumažėjo apytiksliai 5,6 proc. Biudžeto dalis socialinėms paslaugoms kasmet turėtų didėti iki 1 proc.

2017 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatymu rajono savivaldybės biudžetui savarankiškoms funkcijoms vykdyti patvirtinta 16183 tūkst. Eur prognozuojamų pajamų, tai yra 413 tūkst. Eur daugiau negu 2016 metais.

Pagal patvirtinto biudžeto programas daugiausia biudžeto lėšų kaip ir ankstesniais metais paskirta Kokybiškos švietimo sistemos kūrimo ir jaunimo užimtumo programai – 50 proc., Savivaldybės veiklos funkcijų vykdymui – 14 proc., socialinės apsaugos plėtojimo – 13 proc., infrastruktūros plėtros – 7 proc., kultūros – 7 proc., aplinkos apsaugos – 4 proc. ir kt.

19. Išteklių prognozė ateinantiems 3 metams

Savivaldybės biudžetas savarankiškoms funkcijoms vykdyti kasmet didėja. Asmenims su sunkia negalia lėšos iš Valstybės biudžeto planuojamos kasmet, pagal nustatytą metodiką. Socialinių paslaugų plėtra, atsižvelgiant į Savivaldybės biudžetą yra ribojama, didesnę dėmesį reikia skirti bendruomeninių paslaugų plėtrai.

Reikalingi materialiniai, finansiniai, žmogiškieji ištekliai ir politiniai sprendimai, norint teikti savivaldybės gyventojų poreikius atitinkančias ir kokybiškas socialines paslaugas:

- reikalingos papildomos lėšos dirbančių socialinių darbuotojų ir jų padėjėjų darbo užmokesčiui ir kvalifikacijai kelti;
- didėja institucijose teikiamų ilgalaikės socialinės globos paslaugų kainos, daugėja paslaugų gavėjų, todėl didėja išlaidos;
- globos paslaugų teikimo tėvų globos netekusiems vaikams išlaidos bus finansuojamos iš Savivaldybės biudžeto lėšų, reikalingi finansiniai ir žmogiškieji ištekliai ieškant profesionalių socialinių globėjų.

20. Siūlomos plėsti regioninės socialinės paslaugos, jų rūšys ir prognozuojamas mastas

21 lentelė

Prognozuojamas regioninis socialinių paslaugų mastas

Socialinių paslaugų rūšys (nurodomos pagal žmonių socialines grupes)	Mastas (vietų skaičius)
Planuojama ir toliau finansuoti ilgalaikės socialinės globos paslaugas asmenims su negalia, teikiamas kitų rajonų socialinių paslaugų įstaigose pagal sudarytas ilgalaikės socialinės globos kompensavimo sutartis.	25 asmenys

Pagal galimybes skirti ilgalaikės socialinės globos paslaugas naujai besikreipiantiems asmenims, kuriems pagal socialinių paslaugų poreikio vertinimą jos priklauso.	5 asmenys
--	-----------

VI SKYRIUS PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

21. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūrą vykdo biudžetinių socialines paslaugas teikiančių įstaigų vadovai, perkamų socialinių paslaugų teikėjai ir Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius, pagal kuruojamą sritį.

22. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros etapai ir įvertinimo rezultatai

Savivaldybės interneto svetainėje pateikiamas plano projektas, savivaldybės gyventojams sudaromos sąlygos pareikšti nuomonę ir vertinti socialinių paslaugų teikimą, teikti pasiūlymus dėl socialinių paslaugų efektyvumo. Taip pat svetainėje yra skelbiama informacija apie socialinių paslaugų įstaigas, organizacijas, teikiamų paslaugų kainas, socialinių paslaugų gavimo tvarką.

Socialinių paslaugų planas bus vertinamas baigiantis kalendoriniams metams, atsižvelgiant į vykdomą Utenos rajono savivaldybės biudžetą. Plano vertinimo rezultatai aptariami su socialinių paslaugų įstaigų vadovais, savivaldybės administracijos atstovais bei asmenimis, atsakingais už plano vertinimą, rengimą ir priežiūrą. Vertinama plano įgyvendinimo eiga, aptariamos iškilusios kliūtys, atsiradusios siekiant numatytų tikslų bei uždavinių, ieškoma galimų alternatyvių sprendimų.

23. Pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatytų vykdyti priemonių efektyvumas

Siekiant užtikrinti sėkmingą socialinių paslaugų teikimą, numatomi šie uždaviniai:

- visas teikiamas paslaugas registruoti SPIS (socialinės paramos informacinė sistema) programoje;
- socialines paslaugas teikiančių įstaigų vadovams organizuoti socialinių paslaugų plano įgyvendinimo aptarimą;
- kelti darbuotojų kvalifikaciją ir didinti žmogiškuosius išteklius, siekiant gerinti klientų aptarnavimo kokybę;
- bendradarbiauti su socialinių paslaugų įstaigų vadovais bei darbuotojais, seniūnijų socialiniais darbuotojais, nevyriausybinų organizacijų atstovais.

Ar efektyviai vykdomos numatytos priemonės, bus sprendžiama pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamus socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijus.

22 lentelė

Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo rodikliai

	Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo rodikliai	2015 m. Eur	2016 m. Eur
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos per metus socialinėms paslaugoms, tenkančios vienam savivaldybės gyventojui	34,1	32,1
2.	Valstybės skirtų dotacijų santykis su savivaldybės biudžeto lėšomis, skiriamomis socialinėms paslaugoms, proc.	71,1	64,2
3.	Vietų skaičiaus stacionariose socialinių paslaugų įstaigose santykis su vietų skaičiumi (maksimaliu lankytojų skaičiumi per dieną)	2,5	2,3

	nestacionariuose socialinių paslaugų įstaigose (laikino gyvenimo namuose, dienos socialinės globos centruose, savarankiško gyvenimo namuose, socialinės priežiūros centruose)		
4.	Socialinių paslaugų (įskaitant bendrąsias socialines paslaugas) gavėjų skaičiaus santykis su bendru savivaldybės gyventojų skaičiumi, proc.	7,6	9,4
5.	Socialinės globos ir socialinės priežiūros gavėjų skaičiaus santykis su bendru savivaldybės gyventojų skaičiumi, proc.	1,2	4,5
6.	Regioninių socialinių paslaugų gavėjų skaičiaus santykis su kitų socialinių paslaugų (išskyrus bendrąsias socialines paslaugas) gavėjais	5,7	4,8
7.	Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius savivaldybėje, tenkantis 10 tūkst. savivaldybės gyventojų	49,3	50
8.	Socialinių paslaugų poreikio patenkinimo procentas (asmenų (šeimų), kurių socialinių paslaugų poreikis yra patenkintas, santykis su asmenų (šeimų), kurių socialinių paslaugų poreikis yra įvertintas, skaičiumi)	97,4	97
